

**Mesterelmék nyomában - A gyermekek ellen elkövetett nemi élet
és erkölcs elleni bűncselekmények felderítésének nehézségei és
kriminálpszichológiai kérdései a XXI. században**

Kézirat lezárva:

2025. január 10.

Tartalomjegyzék

1. Bevezetés	3
2. Gyermekvédelem kialakulása nemzetközi és hazai viszonylatban	5
2.1. <i>Nemzetközi szabályozás kialakulása</i>	5
2.1.1. ENSZ Gyermekjogi egyezmény.....	6
2.1.2. Európai Tanács és a Bizottság törekvései a gyermekek védelméről, valamint a szexuális kizsákmányolásuk ellen	8
2.2. <i>Hazai szabályozás alakulása a régi és az új Büntető Törvénykönyv tükrében</i>	11
3. Kiskorúakat érintő nemi erkölcs elleni bűncselekmények	15
3.1. <i>Szexuális erőszak.....</i>	16
3.2. <i>Szexuális visszaélés</i>	18
3.3. <i>Gyermekpornográfia</i>	19
3.3.1. Gyermekpornográfia műfajai	22
3.4. <i>Szexuális deviancia, parafilía és a büntetőjog</i>	30
4. Igazságügyi pszichológus szakértő a büntetőeljárásban.....	32
4.1. <i>Exploráció</i>	35
4.1.1. Elkövetői explorációs vizsgálat.....	35
4.1.2. Sértetti explorációs vizsgálat.....	36
4.2. <i>A Rorschach-teszt.....</i>	36
4.2.1. Elkövetői Rorschach-teszt	37
4.2.2. Sértetti Rorschach-teszt	37
5. A nemi élet és nemi erkölcs elleni deliktumok bizonyítási nehézségei	38
5.1. <i>Bíróság előtti bizonyítási nehézségek.....</i>	41
5.1.1. A szexuális erőszak bizonyítási nehézségei	41
5.1.2. A gyermekpornográfia bizonyítási nehézségei	48
6. Következtetések	51
7. Irodalomjegyzék.....	56

1. Bevezetés

Az évek során a kiskorúak mentál higiénia háttére rohamosan romlani kezdett. Ennek „köszönhetően” a helyzetet egyre többször használják ki az elkövetők arra, hogy a sérült kiskorúak ellen nemi élet vagy nemi erkölcs elleni bűncselekményeket kövessenek el, így ez különösen érzékeny és összetett jogi kérdéseket vet fel. A nemi élet és erkölcs elleni deliktumok bizonyítása során több, eddig fel nem ismert nehézséggel kell a nyomozó hatóságnak megküzdenie, mivel a kiskorúak védelmét és jogait egyaránt figyelembe kell venni. Általánosságban megállapítható, hogy a kiskorú áldozatok gyakran pszichológiai traumákkal küzdenek, amik miatt nehezebben mesélik el a velük történeteket. A traumák mellett a gyermekek esetében befolyásolja a kommunikációs készséget az életkor, a fejlődési szint, valamint a szociális és érzelmi környezet, ezáltal pedig azt is, hogy milyen eszközökkel próbálják kommunikálni a történeteket, illetve, hogy miként értelmezik a cselekményt.

Dolgozatomban a kiskorúakat érintő nemi erkölcs elleni bűncselekmények körében vizsgáltam a szexuális erőszak és gyermekpornográfia mögötti családi és társadalmi háttér, mivel hipotézisem szerint az elkövetők gyakran olyan családokban nőnek fel, ahol az általános elkövetőkre jellemző háttér megjelenik, mint például jelen a bántalmazás, az alkoholizmus, vagy a szociális problémák, amik miatt nagyobb valószínűséggel válnak agresszívvá vagy manipulálóvá. Vizsgáltam a gyermekek (sértettek) pszichológiai állapotát, mivel az elkövetők rendszerint kérésüket burkoltan, manipulálással érik el, hogy a gyermekek ne szóljanak senkinek se a történetekről, vagy ha szólnak, akkor sokkal rosszabb dolgot fognak a gyermekekkel tenni. A kutatás során tanulmányoztam, hogy a sértettek vonatkozásában milyen következményekkel járt a szexuális bántalmazás, mivel álláspontom szerint a gyermek a különböző fejlődési szakaszokban teljesen másképp reagál a szexuális abúzusra, így különböző traumák jelenhetnek meg minél később történik vele az abúzus.

Nem utolsó sorban vizsgáltam a büntetőeljárás hibáit és a társadalmi megítélést is. A büntetőeljárás során a kiskorúaknak gyakran még a szükséges védelmi intézkedéseket sem mindig kerül biztosításra, ebből is adódhat a bűncselekmények látenciája. Kutattam a gyermekek kihallgatásai során feltett kérdéseket, azt, hogy a kérdések feltevése előtt mennyire konzultálnak pszichológus szakértővel, valamint, hogy életkoruknak megfelelően mennyire kommunikatívak a kiskorúak.

Kutatásom során a Budapest Környéki Törvényszék Elnökének engedélye¹ – (mely a 2024. július 17. napjáig jogerőre emelkedett ügyekre vonatkozik) - alapján 28 darab ügyet tekintettem át 2017-től 2024. júliusáig bezárólag, az idő rövideége miatt 8 darab ügyet vizsgáltam tüzetesebben. Az ügyek tanulmányozásakor a nyomozati iratok teljes áttanulmányozására került sor, különös tekintettel a feljelentés, igazságügyi szakértői vélemény- és lelet, sértetti tanúkihallgatási jegyzőkönyv, gyanúsított kihallgatási jegyzőkönyv, vádirat. Bírósági szakban a tárgyalási jegyzőkönyvek, egyes kényszerintézkedés fenntartó végzés és első- másodfokú ítéletek kerültek tanulmányozásra.

¹ Budapest Környéki Törvényszék Elnöki kutatási engedély kiadásának dátuma 2024. július 17.

2. Gyermekvédelem kialakulása nemzetközi és hazai viszonylatban

A gyermekjogok kialakulásának és fejlődésének kérdése már a korai történelemben, az ipari forradalom hatására kezdett komolyabb figyelmet kapni, amikor a gyermekmunkások száma hirtelen a többszörösére nőtt. A gyermekvédelem kialakulása mind nemzetközi, mind hazai viszonylatban az alábbi két alfejezetben kerül bemutatásra.

2.1. Nemzetközi szabályozás kialakulása

Az első jelentősebb gyermekjogi szabályozást a Nemzetek Szövetségén belül a Nemzetközi Munkaügyi Szervezet fogadta el, a fiatal személyek éjszakai munkájáról szóló 1919-es, majd a mezőgazdasági munka során alkalmazandó korhatárról szóló egyezményeit (1921). Mindkét egyezmény legfontosabb alapkitétele a gyermekek védelme volt.² A Nemzetközi Munkaügyi Szervezet (International Labour Organization – későbbiekben: ILO) 182. számú³ egyezményében azonnali lépéseket foglalt össze a gyermekmunka legrosszabb formáinak betiltásáról és felszámolásáról. Rögzítésre került a gyermek fogalma, mely alatt valamennyi 18 év alatti személy értendő.⁴ Az egyezményben elismerték, hogy a gyermekmunka legfőbb oka a szegénység, és a hosszú távú megoldást a társadalmi fejlődéshez vezető tartós gazdasági növekedés biztosítja, ezzel is kiküszöbölhető a szegénység növekedése, valamint az átfogó oktatás.⁵ Az Egyezmény 3. cikkében kerültek összefoglalásra a gyermekmunka legrosszabb formái:

- a) a rabszolgaság vagy a rabszolgasághoz hasonló gyakorlat valamennyi formáját, úgymint a gyermekek adásvételét és a gyermekkereskedelmet, az adórszolgaságot és jobbágyságot, valamint a kényszer- vagy kötelező munkát, ideértve a gyermekek kényszer- vagy kötelező sorozását fegyveres konfliktusokban való bevetésük érdekében;
- b) egy gyermek prostitúció, pornográfiakészítés vagy pornografikus előadás céljára történő használatát, vásárlását vagy felajánlását;

² International Labour Organization: History of the ILO, <https://www.ilo.org/global/about-the-ilo/history/lang--en/index.htm>, letöltve: 2023. 08. 28.

³ 182. számú ILO- egyezmény 2001. évi XXVII. Törvény a gyermekmunka legrosszabb formáinak betiltásáról és felszámolására irányuló azonnali lépésekről. https://jogkodex.hu/jsz/182_szamu_ilo_egyezmeny_2001_27_torveny_5887037 letöltve: 2023. 09. 05.

⁴ 182. számú ILO- egyezmény 2. cikk

⁵ Domokos Andrea: A családon belüli erőszak büntetőjogi és társadalmi megítélése. Budapest, KRE- ÁJK, 2017. 24. o.
http://www.kre.hu/ajk/images/doc3/A_csaladon_beluli_eroszak_buntetojogi_es_tarsadalmi_megitelese.pdf, letöltve: 2023. 09. 05.

- c) egy gyermek illegális tevékenységre, különösen a vonatkozó nemzetközi szerződések szerint meghatározott kábítószeres előállítására és az azokkal való üzérkedésre történő használatát, vásárlását és felajánlását;
- d) olyan munkát, amely jellegénél fogva, vagy azon körülményektől fogva, amely között azt végzik, valószínűleg veszélyezteti a gyermekek egészségét, biztonságát vagy erkölcsét.⁶

Az első világháború után 1924-ben a Népszövetség elfogadta a brit, Eglantyne Jebb által kidolgozott Gyermek Chartája javaslatát, melyet a Genfi Nyilatkozat tartalmaz. A Genfi Nyilatkozat alapvető jogokat állapított meg a gyermekek jólétének biztosítására.

A második világháború befejezését követően, 1945-ben megalakult az Egyesült Nemzetek Szövetsége (ENSZ), mint a Nemzetek Szövetsége utódja. Ezen új Szövetség 1946-ben létrehozta az Egyesült Nemzetek Nemzetközi Gyermek Gyorssegélyalapját, közismertebb nevén az UNICEF-et.⁷

2.1.1. ENSZ Gyermekjogi egyezmény

Az Emberi Jogok Egyetemes Nyilatkozat⁸ 1948-as elfogadása fordulópontot jelentett a gyermeki jogok tekintetében, ugyanis a Nyilatkozat már tartalmaz gyermekekre vonatkozó rendelkezéseket is. A 25. és a 28. cikk deklarálja ezen jogokat. Rögzíti, hogy minden gyermeknek ugyanolyan szociális védelemben kell részesülnie, függetlenül attól, hogy házasságból vagy házasságon kívül született (25. cikk)⁹. Valamint az elemi és alapvető oktatásnak ingyenesnek és kötelezőnek kell lennie, a szülőket pedig elsőbbségi jog illeti meg a gyermekeik nevelésének megválasztásában.¹⁰ 1959. november 20-án az ENSZ Közgyűlése elfogadott egy újabb nyilatkozatot a gyermekek jogairól. Az elfogadás óta ez a nap gyermekek jogainak világnapja is. Ezen egyezményben került meghatározásra, hogy gyermeknek

⁶ 182. számú ILO- egyezmény 3. cikk

⁷ Faix Nikolett: A gyermeki jogok kialakulása a nemzetközi jogban és az igazságszolgáltatásra gyakorolt hatásuk., Budapest, Eljárásjogi Szemle, 2016. évfolyam, 2016/4., 8-15. oldal, https://eljarasjog.hu/2016-evfolyam/a-gyermeki-jogok-kialakulasa-a-nemzetkozi-jogban-es-az-igazsagszolgalatasra-gyakorolt-hatasuk/#_ftn4, letöltve: 2023. 08. 28.

⁸ Emberi Jogok Egyetemes Nyilatkozata, 1948. december 10., https://www.ohchr.org/sites/default/files/UDHR/Documents/UDHR_Translations/hng.pdf, letöltve: 2023. 09. 05.

⁹ Emberi Jogok Egyetemes Nyilatkozata, 25. cikk

¹⁰ Domokos Andrea i. m. 24. oldal

tekintendő minden 18. életévét be nem töltött személy.¹¹ Ugyancsak jelen egyezményben került széleskörű elismerésre a gyermekek azon joga is, mint a névviseléshez való jog. Az állampolgársághoz és az ingyenes alapfokú oktatáshoz való jog, azonban kötelező erővel nem bírt.¹² Nem sokkal később azonban világossá vált, hogy a gyermekek jogait nemzetközi szinten kell szabályozni. A szabályozás szükségességét a magas csecsemőhalálozások száma, a nem megfelelő egészségügyi ellátások, az oktatás színvonalának elégtelensége, a gyermekek szexuális kizsákmányolása és a nehéz körülmények között élő valamint a háborús konfliktusok miatt menekülté váló gyermekek megoldatlan helyzete még aktuálisabbá tette.¹³

Az 1966. december 16-i ENSZ Közgyűlésen elfogadott Polgári és Politikai Jogok Nemzetközi Egyezségokmánya a 23. és 24. cikkében foglalkozott a gyermekek védelmével. Az említett cikkekben az általános alapelveket fogalmazták meg, melyre a család és a gyermekek védelmét lehetett alapítani. A gyermekek védelemhez való joga megkülönböztetés nélkül minden gyermeket megillet, nem tehetnek megkülönböztetést e tekintetben neme, faja, színe, nyelve, vallása, nemzeti vagy társadalmi eredete, vagyona vagy születése folytán. Kimondja a gyermek anyakönyvezéshez, névviseléshez, valamint állampolgársághoz való jogát.¹⁴

1979-ben kezdődött meg a Gyermekek jogairól szóló ENSZ Egyezmény tervezetének a kidolgozása. Ugyanezen évben az ENSZ Közgyűlés elé terjesztette be a lengyel kormány egyezmény tervezetét, melynek hatására az ENSZ Emberi Jogi Bizottsága munkacsoportot alakított a Gyermekjogi Egyezmény megfogalmazására.¹⁵ A közel 10 éves munka meghozta az eredményét, aminek köszönhetően 1989. november 20-án egyhangúlag elfogadta a Közgyűlés a Gyermekjogi Egyezményt. Elfogadást követően az ENSZ tagállamainál megkezdődött az Egyezmény ratifikálása és hozzá egy ellenőrző bizottság felállítása. Magyarország 1991. október 7-én ratifikálta a Gyermekjogi Egyezményt az 1991. évi LXIV. Törvény kihirdetésével.

¹¹ Herczog Mária (szerk.): Kézikönyv a gyermekjogi egyezmény alkalmazásához. Innova Print Kft. – Unicef – Család, Gyermekek, Ifjúság Egyesület 2007. 1. oldal, <http://unicef.hu/wp-content/uploads/2014/10/K%C3%A9zik%C3%B6nyv-a-gyermekjogi-egyezm%C3%A9ny-alkalmaz%C3%A1s%C3%A1hoz.pdf>, letöltve: 2023. 09. 05.

¹² Herczog Mária i. m. 1. o.

¹³ Herczog Mária i. m. 415–422. o.

¹⁴ 1976. évi 8. törvényerejű rendelet az Egyesült Nemzetek Közgyűlése XXI. ülészakán, 1966. december 16-án elfogadott Polgári és Politikai Jogok Nemzetközi Egyezségokmánya kihirdetéséről, 24. cikk, <https://net.jogtar.hu/jogszabaly?docid=97600008.tvr>, letöltve: 2023. 09. 05.

¹⁵ Faix Nikolett i. m. 8-15. o.

Az Egyezmény három rendkívül fontos pillérre épül: a gondoskodás-ellátásra, a védelemre és a részvétel jogára. Az Egyezmény összesen 54 cikket tartalmaz, melyekben részletesen kitér a gyermekeket érintő jogokra köztük a gyermek meghatározása, megkülönböztetés tilalmára, a gyermek legfőbb érdekeire, szülői iránymutatás, az élet, életben maradás és fejlődés jogára.¹⁶ Az Egyezmény védelme kiterjed a gyermekeket érintő kizsákmányolástól, az elhanyagolástól, valamint a visszaélés minden formájától.

A Gyermekjogi Egyezményt három kiegészítő jegyzőkönyv¹⁷ követte, melyben rákivánnak mutatni a gyermekek szerepére a fegyveres konfliktusokban, a gyermekkereskedelemben, gyermekprostitúció és gyermekpornográfiában, valamint a jogsérelmek esetén benyújtható panaszeljárást is vizsgálják.¹⁸

2.1.2. Európai Tanács és a Bizottság törekvései a gyermekek védelméről, valamint a szexuális kizsákmányolásuk ellen

Az Emberi Jogok Európai Egyezmény 1950-es elfogadásával meghatározásra kerültek azon alapvető szabadságjogok valamint azok az emberi jogok, amelyeket védeni kell.¹⁹ Az Európa Tanács Miniszteri Bizottsága 1985. március 26-án fogadta el a családon belüli erőszakról szóló ajánlást.²⁰ Az ajánlásban találkozhatunk az erőszak definíciójával, miszerint: „...erőszak nyilvánul meg bármely cselekményben vagy mulasztásban, amely veszélyezteti az életet, egy személy fizikai vagy pszichológiai integritását vagy szabadságát vagy, amelyik súlyos veszélyt jelent a személyiség fejlődésére.”

Mivel az eddigi tapasztalatok szerint az erőszak kiváltképpen a gyermekeket és a nőket érinti, azonban különböző módon. A gyermekek különös védelemben részesülnek a megkülönböztetés bármely formájával szemben. A nők pedig az egyenlőtlenség alanyai. Ők akadályoztatva vannak az elszenvedett sérelem bejelentésében.²¹

¹⁶ Unicef: Gyermekjogok, <https://unicef.hu/gyermekjogok>, letöltve: 2023. 09. 05.

¹⁷ https://gyermekjogiegyezmeny.hu/?page_id=175, letöltve: 2023. 09. 05.

¹⁸ Domokos Andrea i. m. 26. o.

¹⁹ Emberi Jogok Európai Egyezménye, https://www.echr.coe.int/documents/d/echr/convention_hun, letöltve: 2023. 09. 05.

²⁰ Európa Tanács Miniszteri Bizottsága R (85) 4. számú Ajánlás a családon belüli erőszakról <https://kuria-birosag.hu/hu/etmb/r-85-4-csaladon-beluli-eroszakrol>, letöltve: 2023. 09. 05.

²¹ Domokos Andrea i. m. 7. o.

Az Ajánlás egyik legfontosabb, legfőbb eszközének magát a prevenciót tekinti, de szükségesnek tartja a közvélemény figyelmének felhívását a családon belüli erőszak súlyosságára és különleges jellemzőire is.²²

2001. november 23-án került aláírásra Budapesten az Európa Tanács által előkészített Számítástechnikai Bűnözésről Szóló Egyezmény²³, melyben definiálásra került a számítógépes technika fogalma, ezáltal egy egységes értelmezés került rögzítésre. Szabályozások tekintetében mind anyagi, mind eljárásjogi szabályozást is tartalmaz az egyezmény. Anyagi jogban újabb bűncselekményekkel bővült a jogsértések köre (pl: gyermekpornográfia).²⁴

A Lanzarote-i Egyezmény²⁵ az Európa Tanács egyezménye, melyet a gyermekek védelméről a szexuális kizsákmányolás, valamint a szexuális bántalmazás ellen alkotott meg. az Egyezmény egyértelmű célként tűzte ki, hogy meg kell előzni, és le kell küzdeni a gyermekek szexuális kizsákmányolását, szexuális zaklatását, ezen felül az áldozatoknak jogvédelemben kell részesülniük. ²⁶ Ezen bűncselekmények megelőzése érdekében a tudatosság növelése az elsődleges cél, és olyan személyek, szakemberek ismereteinek bővítése szükséges, akik rendszeresen kapcsolatban állnak gyermekekkel (ilyen szakterületnek minősülnek az oktatási, egészségügyi és igazságügyi szférában dolgozók)²⁷.

Az Európai Parlament és a Tanács 2011. december 13-án elfogadta a 2011/93/EU irányelvet, a gyermekek szexuális bántalmazása, szexuális kizsákmányolása és a gyermekpornográfia elleni küzdelmekről ²⁸. A Preambulumban tett megállapítások alapján a gyermekek szexuális bántalmazása és szexuális kizsákmányolása – ideértve a gyermekpornográfiát is – különösen súlyosan sérti az alapvető jogokat, kiváltképpen a gyermekeknek a jólétükhöz szükséges

²² Domokos Andrea i. m. 36. o.

²³ Európa Tanácsnak a számítástechnikai bűnözésről szóló egyezménye, kihirdetve 2004. LXXIX. Törvénnyel, <https://net.jogtar.hu/jogszabaly?docid=a0400079.tv>, letöltve: 2023. 09. 05.

²⁴ Mezei Kitti: Az informatikai bűnözés elleni nemzetközi fellépés- különös tekintettel az Európai Unió és az Egyesült Államok szabályozására, JURA 2018/1., http://real.mtak.hu/92847/1/mezei_kitti_jura_2018_1.pdf, letöltve: 2023. 09. 05.

²⁵ Európa Tanácsnak a gyermekek szexuális kizsákmányolás és szexuális zaklatás elleni védelméről szóló Egyezménye (továbbiakban: Lanzarote-i Egyezmény), kihirdeti a 2015. évi XCII. Törvény, https://jogkodex.hu/jsz/lanzarote_egyezmény_2015_92_torveny_2557584, letöltve: 2023. 09. 05.

²⁶ Lanzarote-i Egyezmény Preambulum

²⁷ Domokos Andrea i. m. 42. o.

²⁸ Európai Parlament és a Tanács 2011/93/EU irányelve a gyermekek szexuális bántalmazása, szexuális kizsákmányolása és a gyermekpornográfia elleni küzdelemről, valamint a 2004/68/IB tanácsi kerethatározat felváltásáról (továbbiakban: 2011/93/EU irányelv), 1. cikk, <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/HU/TXT/PDF/?uri=CELEX:32011L0093>, letöltve: 2023. 09. 05.

védelméhez és gondoskodáshoz való jogát, amelyet az Egyesült Nemzetek Szervezetének a gyermek jogairól szóló, 1989. évi egyezménye és az Európai Unió Alapjogi Chartája állapít meg.²⁹ Az elfogadott irányelv egyfajta minimumszabályokat állapít meg azon bűncselekményi tényállások és szankciók meghatározására, amely alkalmas lehet a gyermek szexuális kizsákmányolására, mint például a gyermekek szexuális bántalmazása, szexuális kizsákmányolása, gyermekpornográfia, valamint a gyermekekkel való szexuális céllal történő kapcsolatfelvétel.³⁰

A 2. cikk keretein belül olyan fogalmak kerültek meghatározásra, melyek az Unió területén egységesen értelmezendők, mint például: gyermeknek minősül bármely 18 évesnél fiatalabb személy, beleegyezési korhatár azon életkor, amely alatt a nemzeti joggal összhangban tilos a gyermekekkel folytatott szexuális tevékenység, gyermekprostitúciónak minősül a gyermek felhasználása szexuális cselekményekre, ahol pénzt, egyéb díjazást vagy ellenértéket adnak vagy ígérnek azért cserébe, hogy a gyermek szexuális tevékenységben vesz részt, függetlenül attól, hogy a gyermek vagy harmadik személy számára adják vagy ígérik.³¹

Az irányelvben is megjelent, azaz aggodalom, hogy a gyermekkel való, szexuális céllal történő kapcsolatfelvétel olyan fenyegetés, amely az internet összefüggésében egyedi jellemzőkkel rendelkezik, mivel az internet minden eddiginél nagyobb mértékű névtelenséget biztosít a felhasználók számára, azok pedig elrejthetik valós személyiségüket, személyes jellemzőiket, például életkorukat.³²

A hatékony nyomozati eszközök alkalmazása érdekében a nyomozóhatóság alkalmazhat leplezett megfigyelést – beleértve az elektronikus megfigyelést, bankszámlák ellenőrzését vagy egyéb pénzügyi mozgást (az arányosság elve mentén), lehallgatást.³³

A koronavírus 2020-as kirobbanását követően az online és offline módon gyermekeket érintő szexuális zaklatások száma megnövekedett³⁴ így az Európai Bizottság 2020. júliusában egy új

²⁹ 2011/93/EU irányelv Preambulum

³⁰ Uo. 1. cikk

³¹ Uo. 2. cikk

³² Uo. Preambulum

³³ Uo. Preambulum

³⁴ Európai Bizottság: a biztonsági unió előmozdítása: a gyermekek szexuális bántalmazása, a kábítószeres és az illegális tűzfegyverek elleni küzdelmekre irányuló kezdeményezés, Sajtóközlemény, 2020. július 24., https://ec.europa.eu/commission/presscorner/detail/hu/ip_20_1380, letöltve: 2023. 09. 05.

stratégiát terjesztett elő a gyermekek szexuális bántalmazása elleni offline és online küzdelemre.³⁵

A stratégiában rögzítésre került, hogy a gyermekek szexuális bántalmazása különösen súlyos bűncselekmény, amely szerteágazó és súlyos, egész életen át tartó következményekkel jár az áldozatokra nézve, valamint jelentős és hosszú távú társadalmi károkat okoznak a gyermekeknek.³⁶ Problémának értékelték, hogy a koronavírusválság miatt a bántalmazóikkal együttélő gyermekek még inkább ki vannak téve a szexuális bántalmazásoknak, illetve ezzel egyidejűleg jóval több időt töltenek az interneten felügyelet nélkül ezáltal fokozott célpontok az online ragadozóknak.

Az Európa Tanács által létrehozott One in Five kampányban a gyermekek Kikon keresztül megtanulhatják az úgynevezett underwear rule-t, azaz a fehérnemű szabályt. Az underwear rule lényege, hogy a szülőknek kell elmagyarázniuk gyermeküknek, hogy mások hol nem érinthetik meg őket, abban az esetben, ha pedig ez mégis megtörténne, akkor hogyan reagáljon a gyermek egy ilyen helyzetben, és hol kérjen segítséget. Ez a 3-7 éveseknek készült anyag segít a gyermekeknek megérteni és elmagyarázni, hogy a testük hozzájuk tartozik és hogy vannak jó és rossz érintések.³⁷

Kiko segít megtanítani a gyermekeknek a képernyők aranyszabályait is. A videó a mesekönyvvel és tanácsokkal magyarázza el a 4-7 éves gyermekeknek az olyan alapvető szabályokat, melyek segítségével a gyermekek megvédhetik a saját magánéletüket és imázsukat az online térben.³⁸

2.2. Hazai szabályozás alakulása a régi és az új Büntető Törvénykönyv tükrében

Az 1978. évi IV. törvény a Büntető Törvénykönyvről³⁹ (továbbiakban: régi Btk.) a Különös rész XIV. Fejezetének II. címe rendelkezett a nemi erkölcs elleni bűncselekményekről, mely két tényállást rögzített e körben: az erőszakos közöszlést és a szemérem elleni erőszakot.

³⁵ Európai Bizottság a gyermekek szexuális bántalmazása elleni hatékonyabb küzdelmet célzó uniós stratégia, 2020, <https://data.consilium.europa.eu/doc/document/ST-9977-2020-INIT/hu/pdf>, letöltve: 2023. 09. 05.

³⁶ Uo. Bevezetés

³⁷ Council of Europe: Kiko and the Hand, <https://www.coe.int/en/web/children/kiko-and-the-hand>, letöltve: 2023. 09. 05.

³⁸ Uo. Kiko and the Manymes, <https://www.coe.int/en/web/children/kiko-and-the-manymes>, letöltve: 2023, 09. 05.

³⁹ 1978. évi IV. törvény a Büntető Törvénykönyvről, https://jogkodex.hu/jsz/btk_1978_4_torveny_3411302

Az erőszakos közöszülés (régí Btk. 197.§) védett jogi tárgya a nemi szabadság, valamint amennyiben a sértett a 12. életévét nem töltötte be, úgy a 12. életévét be nem töltött személy egészséges nemi fejlődése.⁴⁰ A régí Btk. úgy rendelkezett, hogy az erőszakos közöszülést csak férfi követheti el és a passzív alanya csak élő nő lehet kizárólag házassági életközösségen kívül.⁴¹ Nem ismerte el a házasságon belüli szexuális erőszakot. Ezt a rendelkezést változtatta meg az 1997. évi LXXIII. Törvény Büntető törvénykönyv⁴² módosítása, hatályba lépése, mely szerint erőszakos közöszülés áldozata lehet nő és férfi egyaránt.

Az erőszakos közöszülés magatartását tekintve két lehetséges tényállást rögzít: erőszakkal, avagy az élet vagy testi épség ellen irányuló közvetlen fenyegetéssel közöszülésre kényszerít, valamint más védekezésre, illetőleg akaratnyilvánításra képtelen állapotát közöszülésre használja fel.⁴³

Minősített eseteit a (2) és (3) bekezdés rögzítette, miszerint az erőszakkal, avagy az élet vagy testi épség ellen irányuló közvetlen fenyegetéssel közöszülésre kényszerített sértett a tizenkettedik életévét nem töltötte be. 12. életévét be nem töltött sértett vonatkozásában fontos megemlíteni, hogy bűnhalmazat megállapítására nem kerülhet sor, ha az elkövetőnek a cselekménye, aki a sértettel 12. életévének betöltése előtt közöszül vagy fajtalankodik, majd ezt az említett életkor betöltése után folytatja. Jelen esetben a megrontás bűnhalmazatban nem állapítható meg, hanem elkövetett erőszakos közöszülés, illetőleg szemérem elleni erőszak büntettét valósítja meg. (BH 1983.1.1)⁴⁴

Második minősített eset a sértett az elkövető nevelése, felügyelete, gondozása vagy gyógykezelése alatt áll, illetve az elkövető az erőszakos közöszülést a sértettel kapcsolatban fennálló egyéb hatalmi vagy befolyási viszonyával visszaélve követi el. A második minősített eset a régí Btk. tükrében leginkább a vérfertőzés kapcsán került előtérbe. Az erőszakos közöszülés büntettét akkor kell vérfertőzéssel bűnhalmazatban megállapítani, ha a sértett az elkövetőnek vér szerinti testvére vagy féltestvére; ha azonban a sértett az elkövető nevelése, felügyelete, gondozása vagy gyógykezelése alatt áll, a cselekményt egységesen az erőszakos közöszülés minősített eseteként kell értékelni (BH 1985.4.135).

⁴⁰https://birosag.hu/sites/default/files/static/elearning/btk/buntetojog2/lecke6_lap1.html#hiv11

⁴¹ Magyar Büntetőjog I-III. – régí Btk. Kommentár, 197.§ <https://jogkodex.hu/doc/8642189>

⁴² 1997. évi LXXIII. törvény 22.§ <https://mkogy.jogtar.hu/jogszabaly?docid=99700073.TV>

⁴³ Régí Btk. 197.§ (1) bekezdés

⁴⁴ BH 1983.1.1

A régi Btk. 209.§ rendelkezése alapján az erőszakos közöszlés, szemérem elleni erőszak és megrontás bűncselekmények csak magánindítványra volt büntethető.⁴⁵

A szemérem elleni erőszak és az erőszakos közöszlés büntetőjogi deliktuma szinte azonos szabályozás alá tartozott az alapeset és a minősített esetek szempontjából is. Az egyetlen különbség a kettő között, hogy a szemérem elleni erőszak törvényi tényállása tartalmazza a „fajtalanságra, vagy ennek eltűrésére kényszerít” részt.

Míg a 197.§-t kizárólag különböző nemű személy sérelmére követhették el (nő- férfi), addig az Alkotmánybíróság megsemmisítette a régi Btk. 200.§-át, így 198.§ szerinti szemérem elleni erőszak elkövetői azonos nemű személyek sérelmére is elkövethetőek voltak, így a tettes és a passzív alany lehetett azonos és különböző nemű személy is. (37/2002. (IX.4.) AB határozat)

A régi Btk. 2013. június 30-ig volt hatályos szabályozás.

A régi Btk. a 204.§-ban rendelkezett a tiltott pornográf felvétellel visszaélés büntetéről. E szerint megvalósítja a bűncselekményt az, aki tizennyolcadik életévét be nem töltött személyről vagy személyekről pornográf felvételt megszerez, tart. Súlyosabban büntetendő, aki ezen 18. életévét be nem töltött személyről készült pornográf felvételeket kínál, átad vagy hozzáférhetővé tesz, valamint aki ezeket a felvételeket készíti, forgalomba hozza vagy azzal kereskedik.

2013. július 1. napjától lépett hatályba a máig hatályos 2012. évi C. törvény a Büntető Törvénykönyvről (továbbiakban: Btk., új Btk.). Az új Btk. a régi Btk.-tól eltérően külön, a XIX. Fejezetben szabályozza a nemi élet és a nemi erkölcs elleni, valamint a gyermek érdekét sértő, és a család elleni bűncselekményeket.⁴⁶ Szükségszerű és időszerű volt a nemi bűncselekmények körében az újra szabályozás, figyelemmel a nemzetközi egyezmények rendelkezéseire is.

A szempontok figyelembevételével a törvényi tényállások a következőképpen alakultak: A szexuális erőszak (korábban erőszakos közöszlés és szemérem elleni erőszak) minősített eseténél a sértetti korhatár 12. életév helyett 18. életévre módosult, a szexuális kényszerítés (korábban kényszerítés) önálló tényállássá, valamint súlyosabban büntetendővé vált. A változás által megszűnt a szexuális visszaélés magánindítványhoz kötöttsége.

⁴⁵ Régi Btk. 209.§

⁴⁶ Magyar Büntetőjog I-IV. – új Btk.- Kommentár XIX. Fejezet

Gyermekpornográfia tekintetében az időszerűség a 2010-es években még inkább az információs technológia rohamos fejlődése is indokolta, mivel valamennyi gyermekpornográf cselekmény az online térben megy végbe. A korábbi szabályozáshoz képest a hatályos törvény jóval szigorúbban és kellően árnyaltan szabályozta a gyermekpornográfiának a tényállását. A szabályozás magába foglalja az elkövetési magatartási körnek a bővítését, a büntetési tételkeret megemelésre került (készít, kínál, átad vagy hozzáférhetővé tesz régi Btk. 5 évig terjedő, új Btk. 2-8 évig terjedő szabadságvesztés), megállapításra kerültek új minősítések (az elkövető nevelése, felügyelete, gondozása vagy gyógykezelése alatt álló személy sérelmére, illetve a sértettel kapcsolatban fennálló egyéb hatalmi vagy befolyási viszonytal visszaélve). A pornográf felvétel fogalma is újra definiálásra került, miszerint az elkövető nevelése, felügyelete, gondozása vagy gyógykezelése alatt álló személy sérelmére, illetve a sértettel kapcsolatban fennálló egyéb hatalmi vagy befolyási viszonytal visszaélve követi el.⁴⁷

⁴⁷ i.m. XIX. Fejezet, Gyermekpornográfia

3. Kiskorúakat érintő nemi erkölcs elleni bűncselekmények

Az utóbbi években jelentősen megnőtt a gyermekbántalmazások száma Magyarországon. Míg a régi szabályozások leginkább a fizikai bántalmazásokra fókuszáltak, úgy a hatályos Btk. már az érzelmi és erkölcsi bántalmazásra is kitér. Azért is fontos, hogy nem csak a fizikai bántalmazásokat bünteti a törvény, mert az érzelmi kiegyensúlyozottság egy gyermek fejlődésében a legfontosabb, hogy minél inkább teljes értékű felnőtt váljék belőle.

A WHO a következőképpen definiálta a gyermekbántalmazást: „A gyermek bántalmazása és elhanyagolása (rossz bánásmód) magában foglalja a fizikai és/vagy érzelmi rossz bánásmód, a szexuális visszaélés, az elhanyagolás vagy hanyag bánásmód, a kereskedelmi vagy egyéb kizsákmányolás minden formáját, mely a gyermek egészségének, túlélésének, fejlődésének vagy méltóságának tényleges vagy potenciális sérelmét eredményezi egy olyan kapcsolat keretében, amely a felelősségen, bizalmon vagy hatalmon alapul.”⁴⁸

A nemi erkölcs elleni deliktumok hivatalból üldözendő bűncselekmények, azaz ha az ügyészség és a nyomozó hatóság a tudomására jutott hivatalból üldözendő bűncselekmény miatt hivatalból megindítja a büntetőeljárást.⁴⁹ A gyermekek elleni szexuális visszaélések alapja az alá-főlé rendeltség, mellyel a magasabb pozícióban lévő személy visszaél a hatalmával és emiatt az alá-főlé rendeltség miatt sem beszélhetünk megegyezésen alapuló nemi aktusról még akkor sem, ha az áldozat élvezetet él meg az abúzus során.⁵⁰

A Btk. két módon szabályozza a kiskorú sértettekkel kapcsolatos bűncselekményeket: egyrészt önálló tényállásként adja meg azokat a törvénysértő magatartásokat, melyeknek kizárólag gyermekkorú személy lehet a passzív alanya (pl: 204.§ gyermekpornográfia⁵¹ vagy 203.§

⁴⁸ Dr. Árki Ildikó- Dr. Scheiber Dóra- Dr. Kovács Zsuzsanna: Gyermekbántalmazás és elhanyagolása, 2013. június 21., http://medicalonline.hu/gyogyitas/cikk/gyermekbantalalmazas_es_elhanyagolas , letöltve: 2023. 08. 24.

⁴⁹ 2017. évi XC. Törvény a büntetőeljárásról (továbbiakban: Be.) 4.§, Forrás: <https://net.jogtar.hu/jogszabaly?docid=a1700090.tv>

⁵⁰ AJBH: Az Alapvető Jogok Biztosának üzenete a gyermekek szexuális kizsákmányolása és szexuális zaklatása elleni védelem második európai napja alkalmából <https://www.ajbh.hu/-/az-alapveto-jogok-biztosanak-uzenete-a-gyermekek-szexualis-kizsakmanyolasa-es-szexualis-zaklatasa-elleni-vedelem-masodik-europai-napja-alkalmabol> , 4. oldal, letöltve: 2024. 09. 02.

⁵¹ Btk. 204. § (1) *Aki tizennyolcadik életévét be nem töltött személyt ábrázoló pornográf felvételt*

a) megszerez vagy tart, büntett miatt egy évtől öt évig,

b) kínál, átad vagy hozzáférhetővé tesz, büntett miatt két évtől nyolc évig,

c) készít, forgalomba hoz, azzal kereskedik, illetve ilyen felvételt a nagy nyilvánosság számára hozzáférhetővé tesz, büntett miatt öt évtől tíz évig

terjedő szabadságvesztéssel büntetendő.

gyermekprostitúció kihasználása). Másrészt úgynevezett egyéb törvényi tényálláshoz köti az életkort, ezáltal minősített esetként rendeli hozzá, így ezen bűncselekményeknél, ha a sértett gyermekkorú, úgy súlyosabban büntetendő az elkövető, mint például 197.§ szexuális erőszak (2) bekezdés.⁵²

Maga a jogalkotó a 12. életévét be nem töltött személyekkel való bármilyen nemi cselekmény elkövetését súlyosan büntetendő cselekményként minősíti.

A Btk. 459.§ (1) bekezdés 27. pontja tisztázza, hogy mi minősül szexuális cselekménynek. Szexuális cselekménynek minősül a közösülés és minden súlyosan szeméremszérintő cselekmény, amely a nemi vágy felkeltésére, fenntartására vagy kielégítésére alkalmas, vagy arra irányul.⁵³

3.1. Szexuális erőszak

Szexuális erőszakot követ el, aki a szexuális kényszerítést erőszakkal, illetve az élet vagy a testi épség elleni közvetlen fenyegetéssel követi el vagy más védekezésre vagy akaratnyilvánításra képtelen állapotát szexuális cselekményre használja fel. E büntett miatt két évtől nyolc évig terjedő szabadságvesztéssel büntetendő.⁵⁴

Minősített eset megvalósul, ha tizenharmadik életévét be nem töltött személy sérelmére követik el a bűncselekményt és az elkövető a hozzátartozója, vagy nevelésére, felügyelete, gondozására, gyógykezelésére, illetve egyéb módon a hatalma vagy befolyása alatt álló személy sérelmére követi el, vagy azonos alkalommal, egymás cselekményéről tudva, többen követik el.⁵⁵

A szexuális erőszak megvalósulási feltétele, hogy a kényszerítést az elkövető a törvényben meghatározott módon kövesse el, azaz erőszakkal, vagy testi épség ellen irányuló közvetlen fenyegetéssel valósuljon meg.⁵⁶

Az elkövető legtöbbször a gyermek mellét, nemi szervét nyalogatja, vagy száját csókolgatja. Ezek mellé társul, hogy az elkövető a gyermeket rábírja arra, hogy a nemi szervét fogdossa és önkielégítést végezzen vele. *„Volt olyan, hogy úgy simogatott a nünimnél, hogy nem volt rajtam*

(2) A büntetés az (1) bekezdés a) pontja esetén két évtől nyolc évig terjedő, b) pontja esetén öt évtől tíz évig terjedő, c) pontja esetén öt évtől tizenöt évig terjedő szabadságvesztés, ha az ott meghatározott bűncselekményt
a) tizenkettedik életévét be nem töltött személy sérelmére

⁵² Btk. 197.§ (2) Szexuális erőszakot követ el az is, és öt évtől tíz évig terjedő szabadságvesztés büntetéssel büntetendő, aki tizenkettedik életévét be nem töltött személlyel szexuális cselekményt végez vagy végeztet.

⁵³ Btk. 459.§ (1) bekezdés 27. pont

⁵⁴ Btk. 197. § (1) bekezdés

⁵⁵ Btk. 197.§ (2) bekezdés

⁵⁶ Domokos Andrea- Harangozó Attila i. m. 128-130. o.

*nadrág. Én szóltam, ezért, hogy hagyja abba. Hát abbahagyta egy másodpercig utána megint kezdte. Többször volt ilyen.” Alexa- 10 éves.*⁵⁷

Különbséget szükséges tenni a hétköznapi és a büntetőjog szerint definiált szexuális cselekmény között. Büntetőjogi értelemben a Btk. 459.§ (1) bekezdés 27. pontja szerint „szexuális cselekmény: a közösülés és minden súlyosan szeméremsértő cselekmény, amely a nemi vágy felkeltésére, fenntartására vagy kielégítésére alkalmas, vagy arra irányul.”⁵⁸ Ezek alapján nem történt konkrét fogalommeghatározás, hogy a szexuális cselekmény kik között alakulhat ki. A bírói gyakorlat alapján nem csak a nemi aktus minősül szexuális cselekménynek, hanem az orális és anális közösülés is, függetlenül a személy nemétől.

Ezek alapján büntetőjogi értelemben vett szexuális cselekménynek minősül a közösülési szándékkal a nemi szervek érintkezésének megvalósulása (férfi hímvessző érintkezik a szeméremajakkal), míg hétköznapi értelemben a szexuális cselekmény kimerül abban, hogy a férfi hímvessző részben vagy teljesen behatol a női hüvelybe.⁵⁹

A vizsgált esetek felében fordult elő, hogy az elkövető tényleges nemi aktust végzett a kiskorúval. A sértettek az elkövetés idejekor nem éltek még nemi életet, így a szokatlan érzés és fájdalom még inkább traumatizálabb volt az ő vonatkozásukba. „... a nemi szervével az enyémet így dörzsölgette, vagy mit csinált, meg az egyik kezével meg lefogott, én meg ugye, nem hagytam magam... és utána meg rendesen behelyezte, a nemi szervembe. És utána meg, mikor elkezdett ugye, mozogni, és, de nem gyorsan, és mondta is, hogy mielőtt elélvez, kiveszi, mert ugye nem akar belőle semmit. ... én még akkor szűz voltam. Mikor kivette, meg amikor berakta akkor is fájdalmas, szűrő érzés volt, nem volt jó” Kitti- 14 éves.⁶⁰

A családtag által elkövetett szexuális abúzust a nemzetközi szakirodalom incestusnak (vérfertőző) nevezi, amit véleményem szerint a gyermek szexuális kizsákmányolásához

⁵⁷ Dunakeszi Járásbíróság B. 38/2020. számú büntetőügy, sértett 1 igazságügyi pszichológus szakvélemény 5. oldal

⁵⁸ Btk. 459.§ (1) bekezdés 27. pont

⁵⁹ Vitkovics- Rédei Adrienn: A 12 éven aluliak sérelmére elkövetett szexuális erőszak vizsgálatának főbb pontjai, 19. o., https://www.mabie.hu/attachments/article/1726/A_12_even_aluliak_serelmere_elkovetett_szexuális_erőszak_vizsgálatának_főbb_pontjai.pdf, letöltve: 2024. 09. 28.

⁶⁰ Budapest Környéki Törvényszék B.41/2019. számú büntetőügy, sértetti igazságügyi pszichológus szakértői vélemény 2. oldal.

sorolnám, mellyel az elkövető a saját szexuális kielégülése céljából követ el egyenesági hozzátartozó sérelmére.⁶¹

3.2. Szexuális visszaélés

Szexuális visszaélést követ el az a tizennyolcadik életévét betöltött személy, aki tizennegyedik életévét be nem töltött személlyel szexuális cselekményt végez, vagy ilyen személyt arra bír rá, hogy mással szexuális cselekményt végezzen, büntett miatt egy évtől öt évig terjedő szabadságvesztéssel büntetendő.⁶²

Passzív alanyát tekintve ide tartozik minden 14. életévét be nem töltött kiskorú. Speciális esetekben a passzív alany a 14. életévét betöltötte, azonban a 18. életévét még nem.

Elkövetési magatartását vizsgálva megállapítható, hogy az elkövető

- a) 14. életévét be nem töltött személlyel szexuális cselekményt végez
- b) 14. életévét be nem töltött személyt rábír arra, hogy mással végezzen szexuális cselekményt
- c) 14. életévét be nem töltött személyt rábírní törekszik, hogy vele végezzen szexuális cselekményt vagy
- d) 14. életévét be nem töltött személyt rábírní törekszik, hogy mással végezzen szexuális cselekményt.⁶³

A szexuális visszaélést a szakirodalom szerint két kategóriába lehet osztani:

- Érintéssel való abúzus mikor is szexuális indíttatású érintkezés történik vagy ugyanilyen jellegű érintésre való felszólítás vagy kérés (kísérlete) irányul a gyermek felé. Ilyen lehet a fogdosás, dörgölözés, szájjal való szexuális jellegű érintés vagy bármilyen behatolás, ami lehet hüvelyi, anális vagy orális behatolás. Gyermek ellen elkövetett szexuális abúzus elkövetői nagy számban a gyermekek családtagjai és/vagy ismerősei (pl: pedagógus, családbarát, edző, pap) közül kerülnek ki.⁶⁴

⁶¹ Dr. Répássy Árpádné dr. Németh Laura: Erőszak a családban, 2020. február 13., <https://ujbtk.hu/dr-repassy-arpadne-dr-nemeth-laura-eroszak-a-csaladban/> (letöltve: 2024. augusztus 12.)

⁶² Btk. 198.§ (1) bekezdés

⁶³ Domokos Andrea- Harangozó Attila i.m. 131. o.

⁶⁴ https://nane.hu/wp-content/uploads/0311_muszaj_kiadvany_web.pdf

- Érintés nélküli abúzus körébe soroljuk a gyermek életkorának nem megfelelő, szexuális tartalmú anyagok mutogatását (pornográf kép- és videó mutogatása) vagy olyan környezet, légkör megteremtését (szexuális tevékenység gyakorlása a gyermek szeme láttára, gyermek jelenlétében történő maszturbáció).⁶⁵

Különbség a szexuális erőszak és a szexuális visszaélés között az, hogy míg a szexuális erőszaknál az elkövető erőszakot alkalmazva vagy testi épség elleni közvetlen fenyegetéssel követi el, míg a szexuális visszaélés nevezhető „erőszakmentes” bűncselekménynek is, mivel a kiskorú sértettel elhitetik, hogy ezzel semmi probléma nincs, ha ketten nemi aktust végeznek ezáltal a kiskorú sértett „beleegyezik” a cselekménybe.

Azonban a bírói gyakorlat, valamint a kutatásom során megállapítást nyert, hogy szexuális erőszak miatt minden olyan esetben történt vádemelés, ahol az elkövető és a sértett között nemi aktusra nem került sor, „csupán” szeméremsértő módon történő megnyilvánulás, sértett melletti maszturbáció végzése, orális kielégítésre kérés vagy az elkövető nemi szervének simogatására történő kérés/kényszerítés történt.

3.3. Gyermekpornográfia

Az internet elterjedésével a régi bűncselekmények kerültek új köntösbe (new bottle, old wine jelenség). A számítógépes bűnözést teljes mértékben nyomon lehet követni, hiszen együtt fejlődött az internettel.⁶⁶

Az internet és a Google megjelenése óta a pornó szó a legkeresettebb szó, mind a felnőttek, mind a fiatalok körében.

A pornográfia legnagyobb úttörő forradalmát az 1940-es évektől számíthatjuk, mikor is megalakult a Playboy, Hustler, Penthouse felnőtt tartalmú magazinok. Az 1970-es éveket nevezzük a pornóipar aranykorának, mivel az első pornográf tartalmú kazettákat **innen**től lehetett kapni.⁶⁷ A pornófilmek (régii megnevezésük: partyfilmek) olyan hamis helyzeteket állítanak be pornósztársak által, amiktől a néző úgy véli, hogy ha ő is ilyen körülményeket

⁶⁵ i.m.

⁶⁶ Köllő Dávid: A gyermekek szexuális kizsákmányolása a kibertér felhasználásával, 59. o., Belügyi Szemle, 2020/2. <https://ojs.mtak.hu/index.php/belugyiszemle/article/view/3360/3339>, letöltve: 2023. 09. 03.

⁶⁷ Uo. 59. o.

teremt és hasonlóan viselkedik akkor pontosan olyan „élményben” lesz része, mint amit kedvenc XXX filmjében látott.

Az internet folyamatos fejlődésének köszönhetően megjelent a webcamsex műfaja is, ami a kamerák előtt történő szexuális vagy pornográf tevékenységet jelent. Általában önkielégítés vagy nemi aktust rögzítenek. Ennek egy továbbfejlesztett verziója a live sexcam, azaz az élő közvetítéses pornográf tevékenység (Live Jasmine).⁶⁸

Legnépszerűbb pornográf videókat tartalmazó oldal a Pornhub. Ugyan minden 18 év feletti oldalnál a figyelmeztető jelzés felugrik azonban, ha őszintén mindenki a szívére teszi a kezét, kattintottak már arra a válaszra, hogy „Igen, elmúltam 18 éves”. Ebből kifolyólag a kiskorúakat nem védi a pornográf tartalmaktól.

Az egyik legnagyobb népszerűségnek és pénzkereseti lehetőségnek örvendő erotikus tartalmú oldal az Onlyfans. Az Onlyfans 2016-ban indult, azonban a 2020-as COVID idején kezdte el élni mai napig töretlen virágkorát.⁶⁹ Lényege, hogy a szolgáltatást nyújtó nő vagy férfi exkluzív, máshol nem elérhető erotikus fotókat és videókat oszt meg, amiket fizetésért cserében a” vevő” megtekinthet. Alapjáraton a fotók és videók havi feliratkozási díj befizetését követően válnak a feliratkozó rendelkezésére, azonban legtöbb pénzt a felhasználók a privát üzenetekben kért személyre szóló fotók, videók készítésével keresnek.

Hivatalos definícióját tekintve a pornó szexualitás nyílt ábrázolása, melynek célja a szexuális izgalom kiváltása a nézőből.

A mai social media által a felhasználók minden privát tartalmat a nyilvánosság rendelkezésére bocsátanak, így gyermeküket is közzéteszik, néha alig ruhában. A felvételt közzé tevő szülő alapesetben bele sem gondol abba, hogy az a kedves pillanat, ami megörökítésre került az mások számára szexuális kielégülés forrását jelentheti és ezen fedetlen gyermekképekre történő szexuális kielégülést nevezzük gyermekpornográfiának.

⁶⁸ Gyarakai Réka. "A tiltott pornográf felvétellel visszaélés bűncselekménye." (2012): 339-360., <http://real.mtak.hu/108486/1/Phd tanulmányok.pdf> letöltve: 2024. 09. 03.

⁶⁹ Takács Dalma: Onlyfans: akár havi másfél milliót is meg lehet vele keresni, csak kérdés, hogy kinek éri meg, 2023. március 18., <https://forbes.hu/uzlet/onlyfans-szex-porno-kozossegi-media/> , letöltve: 2024. 09. 03.

Gyermekpornográfia büntetnének minősülnek mindazok a pornográf felvételek, amelyek vizuális úton ábrázolnak kifejezetten szexuális magatartást tanúsító kiskorút vagy annak tűnő személyt.⁷⁰

Az NSPCC (angol gyermekvédelemmel foglalkozó szervezete) 2017-ben publikálta azon felmérést, hogy a gyermekek hány éves koruktól kezdenek érdeklődni az online pornográf tartalmak iránt.⁷¹

1001 válaszadóból összeállított felmérésében (amiben 11-16 éves korosztályt kérdezték) olyan kérdéseket válaszoltak meg, hogy látott-e valaha online pornográf tartalmat vagy folyamatosan néz-e online pornográf tartalmakat. Megállapítást nyert, hogy a válaszolók 47%-a találkozott már online pornográf tartalmakkal, valamint már a 11-12 életévében járó gyermekek is találkoztak online felületeken pornográf tartalommal (83/1001). A kérdezett fiatalok 50%-a rendszeresen néz online pornográf tartalmú videókat.⁷²

Gyermekpornográfiának⁷³ csoportjába tartozik minden olyan tevékenység, amely 18 év alatti személyről készített pornográf felvétel és műsor. E körbe tartozik minden olyan videó, film vagy fénykép, valamint más módon előállított képfelvétel, amely a nemiséget súlyosan szeméremszéttő nyíltsággal, célzatosan a nemi vágy felkeltésére irányuló módon ábrázolja.⁷⁴ Pornográf műsor a nemiséget súlyosan szeméremszéttő nyíltsággal megjelenítő, célzatosan a nemi vágy felkeltésére irányuló cselekvés vagy előadás.⁷⁵

Elkövetési magatartás tekintetében büntetendő a pornográf felvétel megszerzése, tartása, készítése, kínálása, átadása, hozzáférhetővé tétele, forgalomba hozatala, pornográf felvétellel való kereskedés, ilyen felvétel nagy nyilvánosság számára hozzáférhetővé tétele.

⁷⁰ Dr. Csapucha Bernadett: A „világháló árnyoldala”, avagy a gyermekpornográfia térnyerése az interneten, *Ügyészek lapja*, 2019. február, <https://ugyeszeklapja.hu/?p=2619>, letöltve: 2023. 09. 03.

⁷¹ NSPCC: A quantitative and qualitative examination of the impact of online pornography on the values, attitudes, beliefs and behaviours of children and young people, May 2017, 26. oldal, <https://library.nspcc.org.uk/HeritageScripts/Hapi.dll/filetransfer/2017IWasntSureItWasNormalToWatchIt.pdf?filename=CC18C70DB7C8C3D49403BB94EB176F95207E5F66235DCA89651F5ED2BA2CCB25183F5E332D9C4327959FCF3D8352B54831BBD65A5D7C1A8782D401622BE9247C6A8578D7D911379CDC888F32E9857486360C281AAA94BEF77A3FD8&DataSetName=LIVEDATA>, letöltve: 2023. 09. 03.

⁷² Uo. 26. o.

⁷³ Btk. 204.§ (1) bekezdés: Aki tizennyolcadik életévét be nem töltött személyt ábrázoló pornográf felvételt

a) megszerz vagy tart, büntetett miatt egy évtől öt évig,

b) kínál, átad vagy hozzáférhetővé tesz, büntetett miatt két évtől nyolc évig,

c) készít, forgalomba hoz, azzal kereskedik, illetve ilyen felvételt a nagy nyilvánosság számára hozzáférhetővé tesz, büntetett miatt öt évtől tíz évig terjedő szabadságvesztéssel büntetendő.

⁷⁴ Uo. 204.§ (7) bekezdés a) pont

⁷⁵ Uo. 204.§ (7) bekezdés b) pont

Megszerzés viszonylag hosszabb ideig tartó, a tényleges uralmat és a rendelkezés lehetőségét is magába rejtő birtokba vétel.⁷⁶

Aki készít, kínál, átad, hozzáférővé tesz magatartások körében súlyosító körülménynek számít, amennyiben az elkövető nevelése, felügyelete, gondozása vagy gyógykezelése alatt álló személy sérelmére, illetve a sértettel kapcsolatban fennálló egyéb hatalmi vagy befolyási viszonytal visszaélve követi el.⁷⁷

3.3.1. Gyermekpornográfia műfajai

A technikai fejlődésnek köszönhetően a gyermekpornográfián belül egy új „műfaj” is szintérre került, a *sexting*.

Sextingre akkor kerül sor, ha valaki saját magáról készített erotikus képet, videót vagy nyíltan szexuális tartalmú szöveges üzenetet küld ismerősének mobilon vagy az interneten keresztül.⁷⁸ Az új jelenség hátterében maga a szexuális kíváncsiság, valamint a megmutatás vágya mutatkozik meg, mely a szexuális felfedezés időszakában bontakozik ki.⁷⁹

A sexting során kiskorú gyermek által küldött kompromitáló képek szerzése, készítése, átadása, felhasználása minden körülmények között megvalósítja a gyermekpornográfia bűncselekményét, valamint a küldő személy emberi méltóságához való jogát és a képmáshoz való jogát, a képet, mint különleges adatot nyilvánosságra hozó személy pedig a személyes adattal való visszaélés bűncselekményét is elkövetheti.⁸⁰

A kiskorúak körében a legelterjedtebb a sexting. A sexting olyan tevékenység, amikor valaki a saját magáról készített szexuális tartalmú üzenetet, vagy szexuális tartalmú képet- és/vagy videót megosztja a másik féllel.⁸¹ Férfiak körében a legtöbbet küldött intim kép a nemi szervükről készült (köznyelven dickpicknek nevezzük), míg a nők a meztelen felső-alsótestről készült képeket osztják meg.

Sexting lehet kölcsönösen izgalmas a két fél számára, teljes bizalommal, azonban a sexting könnyen átfordulhat szexuális zsarolásba, azaz sextortionbe.

⁷⁶ 1/2009 BJE

⁷⁷ Btk. 204.§ (2) bekezdés

⁷⁸ NSPCC: Online pornography: Young people's experiences of seeing online porn and the impact it has on them, <https://assets.childrenscommissioner.gov.uk/wpuploads/2017/06/MDX-NSPCC-OCC-Online-Pornography-CYP-Version-16.5.17.pdf>, 7. oldal, letöltve: 2023. 09. 03.

⁷⁹ Kék Vonal: A serdülők internetes közösségeiről és kapcsolatairól, 10. oldal, 2019, https://kek-vonal.hu/wp-content/uploads/2020/08/serdulok_az_interneten_kezikonyv.pdf, letöltve: 2023. 09. 03.

⁸⁰ NMHH: Miért kockázatos a sexting?, 2017. november 15., https://nmhh.hu/cikk/191036/Miert_kockazatos_a_sexting, letöltve: 2023. 09. 03.

⁸¹ NANE: Sexting, <https://nane.hu/onlineeroszak/sexting/>, letöltve: 2023. 09. 05.

A *sextortion* a szexuális zsarolás új formája. Általános esetekben az elkövető vagy valótlan tartalmú levéllel félemlíti meg áldozatát olyan indokkal, hogy a birtokukba került az áldozatról készült szexuális tartalmú kép- és/vagy videó vagy az áldozat sexting cselekmény során az elkövetőnek küldött felvételekkel az elkövető zsarolja az áldozatot, hogy azokat tovább küldi a szülőknak, barátoknak, esetlegesen tanároknak.⁸² Az elkövetők motivációja pénz vagy egyéb juttatások megszerzése.⁸³

A mesterséges intelligencia megjelenésével még inkább elterjedtek a deepfake (hamisított kép) tartalmak, így szinte lehetetlen megállapítani egy képről, hogy az valós vagy mesterséges intelligenciával készült-e.

A sextortion leghíresebb áldozata Amanda Todd. Amanda 2009 őszén új barátokat szeretett volna szerezni, ezért webkamerán keresztül kezdett beszélgetni ismeretlen emberekkel. Megismerkedett egy nála idősebb férfivel, aki elcsábította, és szép szavakkal rábírta, hogy vetközzön le neki. Amanda fehéreneműre vetkőzött, hisz nem gondolta, hogy ebből bármi nemű kára származhat. A fehéreneműs vetkőzést követően a férfi eltűnt Amanda életéből, majd 2010 novemberének végén újra megjelent. Megszerezte Amanda címét, iskoláját, barátai nevét és egyéb személyes adatait, ezt követően megfenyegette a lányt, hogy mindenkinek elküldi a fehéreneműs képet, amit egy éve készített.

2010 karácsonyán hajnalban a rendőrség felkereste Amandát, ugyanis fotóját feltöltötték a világhálóra. Többszöri költözés és iskolaváltás ellenére sem tudott Amanda megszabadulni a múltjától, ugyanis a férfi minden alkalommal megszerezte az új lakcímét és iskolacímét és szintúgy továbbította a kompromittáló képeket. Az esetet követően 2012. szeptember 7-én feltöltött egy videót Youtube-ra, ahol elmesélte történetét, majd 2012. október 10-én öngyilkos lett.⁸⁴

Müller Csaba büntetőjogász osztotta meg az alábbi, fiatalkorú által elkövetett esetet:

„Van egy másik 15 éves kislány, aki úgy akarja felkelteni a neki tetsző fiú érdeklődését, hogy készít magáról félmeztelen és más szexuális tartalmú fényképeket és videókat. Aztán ezeket el is

⁸² FBI: Malicious actors manipulating photos and videos to create explicit content and sextortion schemes, June 5, 2023, <https://www.ic3.gov/Media/Y2023/PSA230605> , letöltve: 2023. 09. 05.

⁸³ Köllő Dávid i. m. 72. o.

⁸⁴ Szládovics Fanni Vanessza: Az internetes zaklatás térhódítása, Amanda Todd története, 2022. 11. 01., <https://mediaiuris.hu/az-internetes-zaklatas-terhoditasa-amanda-todd-tortenete/> , letöltve: 2023. 09. 05.

küldi "messenger"-en a fiúnak, aki, hogy felvágjon a haverjai előtt, nekik is továbbküldi. A haverok meg továbbküldik barátoknak, osztálytársaknak.

És itt jön képbe a mi kislányunk. Ő is megkapta az egyik osztálytársától ezeket a képeket, majd tovább is küldte néhány ismerősének. Poénból. Mást nem csinált. Ennyi.

Pár hét múlva már egy másik anyuka mondott el, az előbbiekhöz kísértetiesen hasonló történetet, kiegészítve azzal, hogy náluk ugyan még nincs rendőrségi eljárás, de a kamaszlánya depressziós lett, már iskolába sem akar járni, annyira felkavarták a történetek.

Mi is történt valójában?

A 14 és fél éves lány átadott (= elektronikus formában elküldött), több ismerősének egy 15 éves lányról készült pornográf tartalmú felvételt.

Mit mond a törvény?

„Aki tizennyolcadik életévét be nem töltött személyről ... pornográf felvételt ... átad ... büntett miatt ... évtől öt évig ... terjedő szabadságvesztéssel büntetendő.”

Nincs kérdés, minden feltétel megvan, a bűncselekmény megvalósult. De hát, hogy lehet mégis gyanúsított egy 14 évet alig betöltött fiatal?

A válasz: azért, mert Magyarországon a fő szabály szerint a büntethezőség alsó korhatára 14 év. Ha a cselekmény elkövetésekor ezt betöltötte, akkor már akár a bíróság előtt is felelned kell a tetteidért.”⁸⁵

A hazai szabályozások hiányosságaira, mint például az egységes és megfelelő bírói gyakorlat kialakítása a gyermekpornográfia szankcionálási körben az úgynevezett „Kaleta-ügy” világított rá.

A büntetőügy kirobbanásának előzményei 2018-ra datálható, mikor is amerikai és koreai nyomozó hatóságok nemzetközi összefogás keretein belül felgöngyölítették a Welcome to Video gyermekpornográfia megosztó oldalt, mely 2015-ben indult és egészen a 2018-as bezárásáig közel 1,3 millió taggal és mintegy 4000 fizető taggal rendelkezett. Az oldalon megközelítőleg 200.000 videót tartalmazott. A vizsgálatok során összesen 310 embert tudtak azonosítani, akik közül 223 koreai állampolgár volt.⁸⁶ Feltételezések szerint a nyomozás a 310 ember között fogtak el, köztük Kaleta Gábor, akkori perui nagykövetet is.

⁸⁵ Dr. Müller Csaba: Sexting, Poén vagy bűncselekmény? 2020. 07. 13., <https://mullerugyved.hu/sexting/> , letöltve: 2023. 09. 03.

⁸⁶ Jeong Hwan-bong: 한미 등 32개국 공조로 아동음란물 이용자 310명 붙잡아 (magyar fordítás: 32 ország, közöttük Korea és az Egyesült Államok együttműködésével 310 gyermekpornográf felhasználót fogtak el) https://www.hani.co.kr/arti/society/society_general/913490.html, letöltve: 2023. 09. 06.

Az elkövető ellen 19.000 gyermekpornográf kép birtoklása miatt emeltek vádat. Az ügyészi indítvány 1 év, végrehajtását 2 év 6 hónapra felfüggesztett börtönbüntetést és 540 ezer forint pénzbüntetést tartalmazott, amennyiben a vádlott az előkészítő ülésen lemond a tárgyaláshoz való jogáról és beismerő vallomást tesz. Amennyiben a vádlott nem mond le a tárgyaláshoz való jogáról és nem tesz beismerő vallomást, úgy végrehajtandó szabadságvesztést és közügyektől eltiltást indítványoz. A vádlott az előkészítő ülésen lemondott a tárgyaláshoz való jogáról, valamint a vádirattal egyezően beismerő vallomást tett, így jogerősen 1 év, végrehajtásában 2 év 6 hónap próbaidőre felfüggesztett szabadságvesztésre és 540.000 forint pénzbüntetésre ítélte a Budai Központi Kerületi Bíróság.⁸⁷

Gyurkó Szilvia, a Hintalovon Gyermekjogi Alapítvány alapítója az Index.hu-nak adott interjújában úgy fogalmazott, hogy a fent említett ítélet „tükörsimán illeszkedik a magyar ítélkezési gyakorlatba”.⁸⁸ Kifejtette, hogy a jogalkotónak fontos lenne felismerni, hogy azok, akik ilyen cselekményeket követnek el, velük szemben olyan intézkedéseket szükséges hozni, amivel az elkövetői visszaesés megakadályozható lehet.⁸⁹ Szorgalmazná a gyakorlatba való átültetést a foglalkozástól való eltiltás kötelező kiszabásának a gyermekpornográfiás ügyekben, még akkor is, ha az elkövető nem a foglalkozása segítségével követte el a bűncselekményt.

Fiatalkorú elkövetőkről is egyre gyakrabban hallhatunk. Nosika- botrányt követően (gyermekpornográfia részben részletesen kitérek rá) újabb magyar videóst vádoltak meg azzal, hogy egy fiatal rajongóit befolyásolhatósága miatt, manipulálással vetkőzésre kényszerített egy 10 éves kislányt a Discord szerveren erre a célra elkülönített privát chatszobában az Iron Channelt üzemeltető videós. A videón jól látható és hallható, hogy a kislány először vonakodott az ötlettől, majd mikor a videós és társa közölte, hogy ha nem vetkőzik elhagyják a chatszobát a kislány eleget tett kérésüknek, melyről felvétel is készült. Az elkészült felvételeket screenshot formájában osztották körbe a chatszoba többi tagja között.

Paxel nevű magyar videóshoz jutottak el először ezek a felvételek, aki a kapott felvételeket eljuttatta a hatóságok részére, ahol azt a választ kapta, hogy „Ez semmi, azért mert a kislány

⁸⁷ Fővárosi Törvényszék, Ítélet gyermekpornográfia miatt indult eljárásban, Sajtóközlemény, 2020. július 3., https://fovarositorvenyszek.birosag.hu/sites/default/files/field_attachment/200703_itelet_gyermekpornografia_buntette_miatt.pdf, letöltve: 2023. 09. 06.

⁸⁸ Janecskó Kata: A biztonságérzetünket zúzta szét a Kaleta-ügy, 2020. július 10., https://index.hu/belfold/2020/07/10/kaleta_gabor_gyermekporno_szabalyozas_itelkezesi_gyakorlat_gyurko_szilvia_interju/, letöltve: 2023. 09. 06.

⁸⁹ Uo.

nem nyúlt magához, így nem minősül gyermekpornográfiának.”⁹⁰ Osváth Zsolt tartalomgyártó 6 órás rendőrségi kihallgatás után sikeresen tudott feljelentést tenni melynek következtében a Nemzeti Nyomozó Iroda munkatársai azonosították a felvételt készítő videóst, akinél 2021. november 19-én házkutatást tartottak, lefoglalták a videós elektronikai eszközeit, majd megkezdték azok módszeres átkutatását. A házkutatást követően a népszerű videóst gyermekpornográfia bűncselekmény alapos gyanúja miatt kihallgatták.⁹¹

A következő eset tipikus példája az online ragadozók módszerének. Legutóbbi gyermekkorú sértettet érintő gyermekpornográfia és szexuális erőszak miatti vádemelést a Monori Járási Ügyészség terjesztette elő 2023. szeptemberében, miszerint 2021. októberében az elkövető férfi az egyik közösségi oldalon megismerkedett az akkor még 9 éves sértettel, akivel beszélgetni kezdtek majd később, a kapcsolatuk elmélyülését követően az elkövető férfi a gyermekkorú sértettől nemi szervét fedetlenül ábrázoló fényképek küldésére kérte meg, melyet a sértett teljesített.⁹² Ezt követően egy személyes találkozóra is sor került, ahol a férfi elvitte a gyermekkorú kislányt egy félreeső helyre ahol a 9 éves kislánnyal szexuális cselekményt kívánt kezdeményezni a ruhája lehúzásával. A sértett a cselekmény megkezdésekor jelezte, hogy meggondolta magát, így a cselekmény félbeszakadását követően visszavitte a sértettet a találkozó helyére.

Világszerte minden harmadik internetfelhasználó gyermek. Azon túlmenően, hogy az információs- és kommunikációs technológiák számos előnnyel járnak a gyermekek számára, számos veszély is fenyegeti őket, beleértve a kisgyermeket is.

Tapasztalhatóan az áldozatok életkora egyre csökken, így a kisgyermek jobban ki vannak téve az internet árnyoldalának. A Z (1995-2009) és az alfa generáció (2010- napjainkig) tagjairól, érdemlegesen inkább az alfa generációról elmondható, hogy 2 éves korukig internetkompatibilis eszközöket használnak (tablet, telefon) akár játék, akár oktatójáték formájában, míg az 5-7 éveseknél már a hang-és szöveges üzenetek alkalmazása az elterjedt.

⁹⁰ PAXEL: Az erkölcstelen magyar videós, aki visszaél a „hatalmával”, 5:43-8: 10, 2021. november 16., <https://www.youtube.com/watch?v=0FF1oR0W5uA>, letöltve: 2023. 09. 06.

⁹¹ Bódi Dániel: Akcióban a Rendőrség: házkutatás és kihallgatás iRon Channel pedofil ügyében, 2021. november 19., <https://leet.hu/2021/11/19/akcioban-a-rendorseg-hazkutatas-es-kihallgatas-iron-channel-pedofil-ugyeben/> , letöltve: 2023. 09. 06.

⁹² Magyarország Ügyészsége: Gyerekekkel akart szexuális kapcsolatot létesíteni – a Pest Vármegyei Főügyészség sajtóközleménye, 2023. szeptember 26., <https://ugyeszseg.hu/gyerekekkel-akart-szexualis-kapcsolatot-letesiteni-a-pest-varmegyei-fougyeszseg-sajtokozlemenye/> , letöltve: 2023. 09. 28.

A szülők által a kiskorú gyermekekről rendszeresen megosztott meztelen vagy félmeztelen képeket az interneten közzé téve könnyen online szexuális zaklatás és kizsákmányolás áldozatává tehetik gyermekeiket.

A német Telekom egy 2023-ban tette közzé a ShareWithCare kampányát⁹³, melyben, a mesterséges intelligencia segítségével egy kisgyermek fotójából elkészítették a felnőtt változatát bemutatva a megtévesztés, zsarolás és szexuális kizsákmányolás árnyoldalait. Ezek a tartalmakkal kereskedhetnek vagy cserélődhetnek ezzel is állandósítva a gyermekek szexuális kizsákmányolásának és visszaéléseinek különösen veszélyes formáját.⁹⁴

A *cyberbullying* egy angol kifejezés, amely mások visszaélése és zsarolása a technológia és az internet segítségével, azzal a céllal, hogy az érintett személyt megszégyenítsék. Ez megnyilvánulhat online pletykák terjesztésében, sértő üzenetek küldésében, hangfelvételek készítésében, megalázó képek küldésében vagy hamis profilok létrehozásában. Az internetes zaklatás földrajzi hovatartozástól, életkortól és nemtől függetlenül bárkit érinthet, és bár ez a lehetőség gyakoribb a fiatalok körében, gyakran előfordul munkahelyi zaklatás keretében, és a felnőtteket is érinti.⁹⁵

Az online világ térhódításával új, szexuális kizsákmányolásra alkalmas „műfajok” jelentek meg a gyermekpornográfia mellett, mint a cybersexexploitation, a grooming, a sextortion, az élő online szexuális zaklatás, online zaklatás és a sexting.

Cybersexexploitation definícióját tekintve azon felnőttek csoportja, akik szexuálisan érdeklődnek fiatakorúak iránt és online tért használnak ahhoz, hogy szexuális vágyaikat kielégítsék. Megállapítható, hogy magába foglalhat nyílt szexuális jellegű beszélgetéseket vagy a vágy, a fantázia megvalósítását, ami akkor következik be, amikor egy felnőtt egy gyermeket szexuális fantázia megvalósításába von be.⁹⁶ Általában a fantázia megvalósításának kezdeti szakaszában a felnőtt egy adott szituációt teremt, például "Meztelenül fekszem egy meleg fürdőben, te pedig a fürdő szélén ülsz, és csak egy selyemköpeny van rajtad, ami szétesik". Megállapítható, hogy minden kiberszexhez kapcsolódó interakció végső célja a szexuális kielégülés.

⁹³ "ShareWithCare": Telekom raises awareness for responsible use of children's photos on the Internet <https://www.telekom.com/en/company/details/share-with-care-telekom-raises-awareness-1041810> , letöltve: 2023. 09. 05.

⁹⁴ <https://www.coe.int/en/web/children/kiko-and-the-manymes>, letöltve: 2023. 09. 05.

⁹⁵ Unicef: Cyberbullying vagy internetes zaklatás, <https://unicef.hu/cyberbullying> , letöltve: 2023. 09. 05.

⁹⁶ Rachel O'Connell: A typology of child cybersexexploitation and online grooming practices, 6. o., <http://image.guardian.co.uk/sys-files/Society/documents/2003/07/24/Netpaedoreport.pdf> , letöltve: 2023. 09. 05.

A fantázián alapuló tevékenységeket illetően különféle megközelítések alkalmazhatók, amelyek során a felnőtt ingadozik aközött, hogy felkéri a gyermeket, vagy érzelmileg zsarolja a gyermeket a kiberszexre, ami magában foglalhat bármit.

Groomingnak nevezzük amikor egy felnőtt interneten keresztül épít ki ismeretséget egy gyermekkel, azzal a céllal, hogy szexuális kapcsolatra vegye rá, és szexuálisan visszaéljen vele. Az elkövető célja a kiskorúak gátlásainak csökkentése.

Rachel O'Connell törvényszéki pszichológus több fázisra osztotta a folyamatot. Először az elkövető kiválasztja a célpontját, majd ezt követően felveszi vele a kapcsolatot, ismerkedik vele. Az ismerkedési fázisban az elkövető felméri a kiszemelt áldozat értelmi szintjét, mennyire hajlik az idegenekkel való ismerkedésre. Ezt követően kezdődik a bizalomszerzés, a kapcsolatépítő folyamat. A ragadozó (online predator) a kiskorú értelmi szintjének megfelelően alakítja a beszélgetést, egyfajta legjobb barátta kíván válni az áldozat számára (hobbik, szokások, problémák megosztása). Amikor már megismerte a kiskorút, problémáit, kedvenc szabadidős tevékenységeit, úgy elfogadást, azonosulást színlel annak érdekében, hogy a gyermek úgy érezze ők ketten hasonlóak. A következő szakaszban jellemzően kockázatértékelés zajlik az elkövetőnél, hogy teljes mértékben megbizonyosodjon arról, hogy az áldozattal a kettejük kapcsolata teljes mértéken titokban marad, és a gyermek tényleg többet érez, mint egy egyszerű barátság. A kockázatfelmérési szakaszt követi általában a kizárólagosság, mikor is biztosítja az elkövető a gyermeket arról, hogy a kettejük kapcsolata valóban különleges és mindig számíthat a támogatására. A szexuális szakaszban a ragadozó már olyan kérdéseket is felvet, hogy „csókolózott-e valaha?” vagy „megérintette-e magát valaha?”. A szexuális témák felhozatalával a ragadozó enyhíti a gyermek gátlásait, érzékenyíti mind fizikai, mind érzelmi téren. A szexuális szakaszban a velem bármikor beszélhetsz mondatok használata állandónak mondható, ezzel is erősítve a kettejük kötelékét. A gátak feloldását követően egyre merészebb képeket küld az elkövető az áldozatnak, ez egy kölcsönös szexuális felvételek küldésére hívja fel.⁹⁷

Az utolsó szakaszban beszélhetünk a fizikai kapcsolatról, mikor is a ragadozó az áldozattal megbeszél egy találkozót és amikor találkoznak nagy eséllyel történik nemi aktus is.⁹⁸

⁹⁷ Rachel O'Connell i.m. 6. o.

⁹⁸ Rachel O'Connell i.m. 7-12. o.

Gyakran az áldozatok jóhiszeműségből cselekszenek meggondolatlanul. Az utóbbi években magyar viszonylatban egyre több olyan videós tartalomgyártóról (youtuberről) derült ki, hogy kiskorú gyermekektől kértek szexuális tartalmú felvételeket.

Az első, nagyobb port kavaráó youtuber ügy a „Nosika-ügy” volt. Nosika felhasználónéven tevékenykedő harmincas éveiben járó youtuber az ismeretségét kihasználva több fiatalkorú lánytól csalt ki erotikus tartalmú képeket. „Szóval kiveséztük a szexet, és eljutottunk ahhoz, hogy képet kért tőlem. Az elején nem nagyon akartam neki küldeni, inkább mondom úgy, hogy egyáltalán nem akartam, de hasonló szavakat használt hozzám, mint amit a Kingás videókban hallhattunk, mondta, hogy beszari vagyok, meg puncsi vagyok, meg hogy miért nem küldök, nem kell félnem, meg hogy jó lesz ez nekem, meg ilyen hasonlókat.”⁹⁹ - mesélte el Kinga a történetét Mannin nevű youtubernek, akinek ezen videója alatt a kommentelők nem hittek első körben a lánynak, őt hibáztatták a körülmények miatt. Később egy FanMadeMaker nevű vlogger– Nagy Márton- videójának hatására robbant ki az egész Nosika-ügy. Kinga a cselekmény elkövetésekor 14 éves volt és elmondása szerint a youtuber cicanadrágban szerette volna őt látni vagy hiányos öltözetben. Amikor ezeket a kéréseket nem teljesítette a kislány Nosika a hangüzeneteiben Kingát - csak Huncut Kingaként nevezte-sérelmezte, hogy. Lány mindig kifogásokkal jön elő, hogy milyen okból nem kívánja teljesíteni a 31 éves férfi kéréseit.¹⁰⁰ A vádakra az ügy kirobbanását követő napokban Nosika készített egy majd 40 perces videót, amiből a kommentelőknek és a többi vloggernek Nosika szavaiból azt vették ki, hogy valóban beszélgetett egy Kinga nevű lánnyal, de mindent, amit vele beszélt, valamint kért azt azért tette, mert részeg volt.

A beszámolók többségében hangsúlyozzák, a vlogger visszaélt ismertségével, kihasználta, hogy fiatalok és naivok voltak, de néhány esetben arról meséltek, azokban az időkben jól esett nekik a fontosnak tűnő videós figyelme, és nagyon csalódottak voltak, amikor - ha megtagadták a meztelen fotókat - azonnal lepattintotta őket. Az általunk megismert sztorik között csak egy olyan van, amikor a lány eleget tett a kérésnek, és valóban küldött meztelen képeket, ő attól fél, Nosika bármikor tönkretelheti.¹⁰¹

⁹⁹ Boros Juli: Kamaszoktól csalhatott ki meztelen képeket a népszerű magyar youtuber, 2018. november 12., <https://444.hu/2018/11/12/kamaszoktol-csalhatott-ki-meztelen-kepeket-a-nepszeru-magyar-youtuber>, letöltve: 2023. 09. 06.

¹⁰⁰ Uo.

¹⁰¹ Uo.

3.4. Szexuális deviancia, parafília és a büntetőjog

A szexuális fejlődésben két kritikus időszak van: a 3-6 év közötti időszak, a második a 12-16 év közötti időszak. Itt kialakult szexusról még nem tudunk beszélni, itt még kialakulóban van és formálódik a szexuális elköteleződés, valamint az identitás.¹⁰² 12-16 éves korban olyan szexuális kíváncsiság van jelen a fiatalok körében, ami minden irányban nyitott. Ilyenkor mindenféle szexuális tartalmú dolgot megnéznék pl. zoofiliát. Ez az időszak a keresgélésről szól, nem véletlen, hogy ebben az időszakban van a legtöbb homoszexuális történés is. Építőköveket próbálnak összeszedni, hogy mik azok a tartalmak, amik őket vonzzák, ami köré a szexusuk kialakul. A szexuális deviációt a pszichológus szakértők 18. életév betöltését követően tudják megállapítani.¹⁰³

Mai napig igazságügyi pszichológus és pszichiáter szakértők között is vitatott, hogy hol húzódik meg az a bizonyos határ, ami elválasztja a szexuális devianciát a parafiliától (mentális zavar).¹⁰⁴ A szexuális deviancia mikor a személy szexuális viselkedése eltér attól, ami a saját kultúrájában megszokott. Ez nem orvosi, legfeljebb moralizáló kategória. Ezzel szemben a parafília valamilyen mentális zavart jelöl, ami megfelel orvosi diagnosztikai kritériumoknak. Szexuális devianciák körében a mai Büntető törvénykönyv a kirívó eseteket büntetni rendeli, ilyen a vérfertőzés.

A jelenlegi tudomány több mint 108 parafiliát nevesít.¹⁰⁵ A szexualitás körében legtöbbször megjelenő parafília az androgünofília (biszexuális orientáció), az ephebofília (fiatal kamasz partnerrel történő szexuális aktus), a fetisizmus (élettelen tárgy vagy nemszexuális testrészre való felizgulás), mazoichizmus (rabszolgaságra való kényszerítettség), pederasztia (kamaszfiúkra való szexuális izgalom), a pedománia és pedifília (kislányok és kisfiúk pubertás kor megkezdése előtti szakasz).¹⁰⁶

Napjainkban egy többször lehet olyan hírekről hallani kiskorú sértett sérelmére elkövetett szexuális bűncselekmény. Ezekben az esetekben gyakran előkerül az a kérdéskör, hogy aki

¹⁰² NCTSN: Sexual Development and Behavior in Children, 2. oldal, https://www.nctsn.org/sites/default/files/resources//sexual_development_and_behavior_in_children.pdf, letöltve: 2024. október 13.

¹⁰³ Kitanics Márk pszichológus szakértő előadása

¹⁰⁴ Folta Dóra: A deviáns viselkedésformák kialakulásának okai a 12-16 éves korosztály körében, Börtönügyi Szemle 2017/4., 14. o., https://epa.oszk.hu/02700/02705/00112/pdf/EPA02705_bortonugyi_szemle_2017_4_005-026.pdf

¹⁰⁵ http://www.sexarchive.info/EUC6/html/historical_background_5.html

¹⁰⁶ Uo.

kiskorúak sérelmére követ el nemi erkölcs elleni bűncselekményt, pedofilként jellemzi a közvélemény és közfelháborodást okoz amiért nem büntetendő külön büntetőjogi kategóriaként vagy minősítő fogalomként.

A pedofiliát orvosi, azon belül pszichiátriai parafilaként tartják számon, így csak pedofiliával kapcsolatba hozható büntetőjogi tényállások tekintendő minden olyan bűncselekmény, amikor az elkövető szexuális interakcióba lép a gyermekkorú áldozattal, így a szexuális kényszerítés, a szexuális visszaélés, a szexuális erőszak és a szeméremsértés.¹⁰⁷

A szakirodalom a pedofil zavar két formáját is leírja: a regrediáló és a fixált pedofilokat. A regrediáló pedofilok testesítik meg a köztudatban élő pedofil-típust. Esetükben maga a szituáció az inger, azaz az adott gyermek érzelmi, valamint fizikai kiszolgáltatottsága váltja ki a szexuális késztetést, nem a szexuális orientáció jellege. Lényegében a felnőtt gátlástalanul használja ki a közelében (legtöbbször rokon kapcsolatban) lévő gyermeket, hiszen neki nincsenek „felnőtt” elvárásai a szexuális aktussal szemben. Ezzel szemben a fixált pedofilok számára kifejezetten az éretlen gyermektest a szexuális vágy tárgya. Ők válogatott módszerekkel közelednek az áldozataik felé.¹⁰⁸

A pedofília a szokásostól eltérő életkori eltéréseknek az egyik típusa. A szexuális irányultság az alábbi életkorokra lehet elkülöníteni: nepiophili- csecsemők, pedophilia- kamaszkor előtti, hebephilia- kamaszkorúak, ephebophilia- szexuális éréshoz közeledők, teleiophilia- 20-30 év körüliek, mesophilia- 40- 50 év körüliek, gerontophilia- 50-60 év körüliek.¹⁰⁹

¹⁰⁷ Bárti Pál: Pedofília és büntetőjog, 2020. július 24., <https://batki.info/pedofilia-es-buntetojog/>, letöltve: 2024. 09. 06.

¹⁰⁸ Riskó- Tóth Mária: A pedofiliáról Belügyi Szemle, 2017/2., 69-77. o. <https://ojs.mtak.hu/index.php/belugyiszemle/article/view/4947/3888>, letöltve: 2024. 09. 06.

¹⁰⁹ Haller József: Büntettek kriminálpszichológiája, 62. o., Ludovika Kiadó, 2020, https://nkerepo.uni-nke.hu/xmlui/bitstream/handle/123456789/15780/web_PDF_Buntettek_kriminalpszichologiaja.pdf?sequence=1#page=60, letöltve: 2024. 09. 02.

4. Igazságügyi pszichológus szakértő a büntetőeljárásban

A szakértői tevékenységet, ezáltal az igazságügyi pszichológus tevékenységét törvények és egyéb rendelkezések, állásfoglalások szabályozzák. A tizennyolcadik életévét, valamint a tizenkettedik életévét be nem töltött személyek sérelmére elkövetett szexuális erőszak büntette az egyik olyan bűncselekmény, ahol minden esetben a nyomozó hatóságnak ki kell rendelnie az igazságügyi pszichológus szakértőt mind a gyanúsított – későbbi vádlott -, mind a sértett vonatkozásában., mivel a pszichológus szakértő kompetenciája közé tartozik az, hogy a bűncselekmény az érzelmi, értelmi és erkölcsi kompetenciáját veszélyeztette-e a bűncselekmény.

Pszichológus szakértőt kirendelhet a nyomozó hatóság, a bíróság, a rendőrség és a gyámhivatal. A kirendelő határozattal egyidejűleg a szakértő részére a kirendelő hatóság az addig keletkezett iratokat megküldi, melyből a szakértő a vizsgálatra fel tud készülni.

A szakértő ezt követően írásban idézi a gyanúsítottat és/vagy sértettet a vizsgálatra.

A 2016. évi XXIX. törvény az igazságügyi szakértőkről (továbbiakban: Szaktv.)¹¹⁰ rendelkezik a szakértők jogállásáról és a szakértői tevékenységről. A 47. § tartalmazza, hogy a szakvéleménynek a kötelező tartalmi elemei a lelet, a vizsgálat módszerének rövid ismertetése, a szakmai ténymegállapítások, a szakértő véleménye, ha az ügyben korábban vizsgálat lefolytatására került sor és a kirendelés erre kiterjed, a korábbi vizsgálatra vonatkozó adatok és megállapítások értékelése, a módszertani levélre történő utalást, illetve a módszertani levélben foglaltaktól történő eltérés esetén ennek indokait, az arra való utalást, hogy az igazságügyi szakértő mely szakterületen jogosult szakvéleményt adni, illetve, hogy az igazságügyi szakértő vagy más személy eseti szakértőként járt el.¹¹¹ Amennyiben valamelyik kötelező elem hiányzik a szakvéleményből, úgy az adott szakvéleményt ki kell rekeszteni a bizonyítékok közül.

A szakértői tevékenység a nemi élet szabadsága és a nemi erkölcs elleni bűncselekmények esetében mind a gyanúsított, mind a sértettre vonatkozó eltérő, különböző kérdések vetődnek fel.

¹¹⁰ Szaktv. <https://net.jogtar.hu/jogszabaly?docid=a1600029.tv>

¹¹¹ Uo. 47.§ (4) bekezdés

Sértettek vonatkozásában leggyakoribb a cselekmény elmondása során megjelenő élményszerűségét, a gyermek pszichoszexuális fejlődését, a traumatizáltságot, a gyermek személyiségfejlődését, az esetleges betanítottságot, valamint a gyermek elkövetővel való érzelmi kapcsolatának a vizsgálata.

Gyanúsított/vádlott vonatkozásában a személyiségstruktúrája, a pszichoszexuális fejlődésre, valamint a szexuális magatartás speciális eltéréseire vonatkozóan folytatnak le vizsgálatot.¹¹²

Az 5/2020. számú Módszertani levél¹¹³ külön szabályozza, hogy a szexuális bűncselekményeknél a vizsgálatok során olyan kérdéseket kell feltenni, mely a következő alaphelyzetekre válaszokat ad:

- Sértett/ tanú vonatkozásában a cselekmény létrejöttének valószínűsége, a cselekmény elmondásának élményszerűség, pszichoszexuális fejlődése, szexuális fejlettsége, szexuális ismeretei, ezek forrása, traumatizációja és kihatása további fejlődésére, fantáziájának az élményszerűségben vitt szerepe, esetleges betanítottság, konfabulációs készsége, a gyanúsítottal meglévő érzelmi kapcsolatának jellege, kóros, - szexuális alkat jelenléte.¹¹⁴
- Elkövető vonatkozásában az átélés ténylegessége, általában a pszichoszexuális fejlődése, a személyiség struktúrájának az átlagostól eltérése, a szexuális magatartást determináló személyiségvonások speciális eltérései, azok a személyiségvonások, amelyek a szexuális magatartás deviáns lehetőségeit meghatározzák, kiegészülnek-e valamilyen a bűncselekmény elkövetését elősegítő személyiségvonásokkal.¹¹⁵

A szakértők a kirendelő hatóság (nyomozóhatóság, rendőrség, bíróság, gyámhivatal) által feltett kérdéseket szükséges teljeskörűen, kétséget kizáróan – amennyiben kétség merül fel, külön feltüntetni az indokot- megválaszolni. A szakértők a kutatás során vizsgált büntető iratok alapján alábbi kérdésekre adtak kiterjedően szakvéleményt:

- Milyen a gyanúsított/sértett érzelmi, indulati élete, intellektusa, személyiségstruktúrája?
- Milyen a vizsgált személy értelmi színvonala?

¹¹² SÓFI- TÖRŐ- CSIKÓS: A pszichológiai és pszichiátriai szakértői tevékenység nehézségei a gyermekek sérelmére elkövetett nemi erkölcs elleni bűncselekmények büntetőeljárásában, Belügyi Szemle, 2023/7., https://real.mtak.hu/169331/1/4_SofiGy.ToroK.CsikosG.BelugyiSzemle2023.evi7.szam1197-1219..pdf, letöltve: 2024. 09. 24.

¹¹³ Az Országos Igazságügyi Orvostani Intézet 20. számú módszertani levele, III.1.2. Az igazságügyi szakértő feladatai a bűncselekmények besorolása szerint, III.1.2.1. Szexuális bűncselekmények, https://miszk.hu/files/20_modszertani_level.pdf letöltés dátuma: 2024. 09. 24.

¹¹⁴ Uo.

¹¹⁵ Uo.

- Milyen a vizsgált személy érzelmi kapcsolatrendszere?
- Milyen volt a gyanúsított/sértett vizsgálat alatti viselkedése?
- Tapasztalható-e a gyanúsítottnál/sértettnél olyan pszichés, kóros elváltozás, mely képtelenné teszi vagy korlátozza abban, hogy az átélt eseményeket a valóságnak megfelelően előadja?
- Elmondása mennyire élményszerű, személyesen átélt?
- Mi motiválhatta az eljárás alapjául szolgáló cselekmény elkövetésében a gyanúsítottat?
- Nevezett hogyan ítéli meg a bűncselekményben játszott szerepét?
- Észlelhető-e a gyanúsított elmondásában külső személy általi ráhatás, ha igen, úgy megállapítható-e, hogy ki, miért befolyásolta?
- Milyen a vizsgált személy viszonya a sértettel, valamint a hozzátartozóhoz, ha közeli hozzátartozóról van szó? (feleség, élettárs, testvér)
- Van-e szexuális aberráltságra utaló jelzés?
- Van-e agresszióra való hajlam?
- Milyen a gyanúsított börtöntűró képessége?
- Amennyiben megvalósult a sértett sérelmére a feljelentésben előadott bűncselekmény, az milyen hatással van erkölcsi, értelmi, és érzelmi fejlődésére?¹¹⁶

A fent részletezett kérdésekre az igazságügyi pszichológus szakértők az 5/2020. számú Módszertani levél alapján válogatja meg azokat a teszteket, amelyek a kérdések megválaszolásában segítenek.¹¹⁷ Az iratok áttanulmányozása során a Btk. 197.§ szerinti bűncselekmény vonatkozásában exploráció (célzott kikérdezés), Szondi-teszt (fényképek szimpátia választásán alapuló személyiségdiagnosztikai projektív teszteljárás), Rorschach-teszt (tintafolt fixáción alapuló projektív személyiségvizsgáló eljárás) alapján készültek el a pszichológus szakértői szakvélemények.¹¹⁸

¹¹⁶ Aktavizsgálat során áttekintett szakértő kirendelő határozatokban szereplő kérdések

¹¹⁷ Magyar Igazságügyi Szakértői Kamara 5/2020. Módszertani levél, https://miszk.hu/files/modszertani_levelek/MISZK_Modszertani_level_5_2020.pdf, (letöltve: 2024. 09. 24.)

¹¹⁸ Budapest Környéki Törvényszék hatáskörébe tartozó szexuális erőszak és gyermekpornográfia büntette ügyben keletkezett szakértői vélemények

4.1. Exploráció

Az exploráció, egy feltáró, irányított beszélgetés, mely elengedhetetlen része a szakértői vizsgálatnak. A pszichológus szakértőnek lehetősége és kötelezettsége azon kérdések feltétele, mely a megválaszolásból fontos a vizsgálatok értékelésekor.¹¹⁹

Explorációs vizsgálat során az életvezetési adatok, valamint maga a cselekmény kerül felszínre, mint például legmagasabb iskolai végzettsége, foglalkozása, szülei foglalkozása, valamint a velük való kapcsolata, testvérei van-e, alkoholfogyasztási szokásai, káros szenvedélye van-e, betegsége van-e, büntetett előéletű-e, mikor ismerkedett meg a sértettel és/vagy a sértettel egy háztartásban élővel – általában élettárs vagy feleség, akinek előző kapcsolatából született gyermeke-, milyen a kapcsolata a sértettel, a bűncselekmény elkövetéséről az ő álláspontja mi, hogyan történtek az események, valamint a bűncselekmény elkövetése vonatkozásában felmerülő kérdések.

4.1.1. Elkövetői explorációs vizsgálat

A Budapest Környéki Törvényszéken jogerősen befejezett ügyek – melyek tanulmányozására szól az elnöki kutatói engedély - vonatkozásában megállapítható, hogy az elkövetők 80%-a 8 általános osztályt, szakmunkásképzőt végzett, férfi elkövető. Foglalkozásukat tekintve legtöbben segédmunkások vagy az építőipar területén dolgoznak. Szülőkkel való kapcsolat változó, a teljesen átvizsgált ügyek felénél megállapítható, hogy jó kapcsolata volt az elkövetőknek a szüleikkel, a másik félnél a szülőkkel vagy semleges, anyával rossznak nem mondható és az apával rossz viszony volt vagy a nevelőszülői nevelkedés volt a jellemző. Alkohol- és drog problémáról ritkán számolnak be a gyanúsítottak – a vizsgált esetekben összesen 3 személy-. A vizsgálat során kérdésre előadják, hogy tudják mivel vádolják, ezt egyes esetekben részben elismerik a pszichológus szakértőnek vagy teljesen tagadják az bűncselekmény elkövetését. Explorációs vizsgálat során a szakértő kifejezetten rákérdez a sértettel való megismerkedésről, a kapcsolatuk alakulására, valamint egészen a cselekmény elkövetéséhez vezető eseményekre.

¹¹⁹ Uo. 17. o., 2.1 Exploráció

4.1.2. Sértetti explorációs vizsgálat

A sértettek a vizsgálat során kérdésre előadják, hogy mikor és hol születtek, édesanyjukat hogy hívják, iskolások vagy óvodások-e, amennyiben iskolások milyen tanulók. Miután a barátságos környezetet a szakértő kialakította, úgy rátérnek a vizsgálat okára. Itt a sértettek kérdésre előadják, hogy az elkövető mit tett velük, valamint ők ezt hogyan élték meg és kinek mondták el. *„Azért, hogy az ügyről beszéljünk, és hogy megoldjuk. Amit tett velem a Pista bácsi. Hát először is azt mondta, hogy kis szerelmem, az vagy nekem... meg még szájon csókolt fogdosott. Többször szájon csókolt. Nagyon-nagyon rossz volt. Hát, undorító. Meg, hogy egy öreg bácsi egy fiatal gyerekkel azértez már...hát, fogta a fenekemet, meg benyúlt a bugyimba. Fogdosta a nünimat. A bugyimban... benyúlt az ujjával a nünimba. Dörzsölgette, belül. Többször. Odatette a kezemet. Bent. a nadrágban. Hát, az rossz érzés. Kemény. Szőrös. Azt mondta, hogy simogassam meg. Így megfogta a kezemet, és így oda. Húzogattam a kukiját, mert ő azt akarta. Hát, egy-két percig. Nem jött ki semmi a kukijából”¹²⁰ (Alexa, 8 éves).*

Az ügyiratok vizsgálata alapján elmondható, hogy az explorációs kérdéseknél a szakvéleményekben is érezhető, hogy a sértettek szégyellik magukat, némi büntudat is kialakul saját magukkal szemben és rendszerint a miértekre keresik a választ, viszont voltak olyan esetek, amikor a szakértő szexuális traumát szakértői bizonyossággal megállapítani nem tudott, csak vélelmezni, valamint a szakértők az explorációs részben történő válaszok alapján az esetek 98%-ban megállapítják, hogy a sértett által elmondottak élményszerűnek hatnak, külső befolyástól mentesek, az általuk előadottakból pedig megállapítható, hogy a sérelmükre elkövetett bűncselekmény negatív hatással volt az életükre.

4.2. A Rorschach-teszt

Hermann Rorschach svájci pszichológus 1921-ben tette közzé feltételezési próbáját a Pszicho diagnosztika című könyvében. A vizsgálati eszköz 10 táblából áll, 7 szürke és 3 színes táblából. A Rorschach-teszt elvégzése során a szakértő kap egy általános képet a vizsgált személy szükségleteiről, vágyairól, indulatok áttételes megjelenítéseiről, mivel feltok meghatározott jelentés nélküliek, így a vizsgált személy a saját nézőpontját tudja elmondani.

¹²⁰ Szigetszentmiklósi Járásbíróság B.48/2021. számú büntetőügy, Igazságügyi pszichológus szakértői vélemény a sértett vonatkozásában

A Rorschach-teszt eredményei a szakértők számára azért fontosak és hasznosak, hogy a vizsgált személy hogyan reagál frusztrációkra, hogyan old meg bizonyos feladatokat, és mennyire hatékony bizonyos dolgok megszervezésében.¹²¹

4.2.1. Elkövetői Rorschach-teszt

Az elkövetők vonatkozásában a 42 db vizsgált ügy alapján megállapítható, hogy rejtőzködési tendencia, érzelmi terhelés során a szabályozófunkciók fellazulása, iskolai végzettségüknek megfelelő vagy annál gyengébb intellektus jellemzi őket. Nemi erkölcs elleni bűncselekményelkövetésének háttérében a ki nem élt vágyak, uralkodási vágy, örömforrás megélése áll a háttérben. Érzelmi kötődésük rendszerint hűvösek, nárcisztikus színezetűek. A vizsgált személyek körében szintén megállapítható, hogy nagyfokú felelősségelhárítás jellemzi őket, hajlamosak saját magukat az események áldozataként megítélni, pszudologizálásra (kóros hazudás) hajlamosak.

4.2.2. Sértetti Rorschach-teszt

Sértettek vonatkozásában megállapítható, hogy többségüknek megküzdési képességük nem megfelelőek, sérültek a bűncselekmény elkövetését követően. Maguk körül a problémákat képesek észlelni, azonban hatékonyan reagálni nem képesek rá. Érzelmi labilitás, alacsony szintű indulati tolerancia jellemző rájuk. Két esetben a férfinemnek való megfelelés, valamint az erős, fékeket áttörő indulat volt esetükben megállapítható.

¹²¹ Bordás Sándor (2019): *Az agresszív kód.* Budapest: Akadémiai Kiadó. <https://doi.org/10.1556/9789634544524> Letöltve: https://mersz.hu/dokumentum/m585azak_65/#m585azak_63_p1 (2024. 09. 26.)

5. A nemi élet és nemi erkölcs elleni deliktumok bizonyítási nehézségei

A bíróság a szexuális bűncselekmények körében is kiszolgáltatott helyzetben vagy, ugyanis csak azokat tudja vizsgálni, ami a nyomozó hatóság tudomására jut. Ebből is megállapítható az a tény, hogy csekély ügy az, ami ellen büntetőeljárás indul. Az okát ennek meg lehet érteni: a sértett félelme nagyobb, mint az elkövető elleni harag. Emiatt a félelem miatt a kiskorúak sérelmére elkövetett nemi élet és erkölcs elleni bűncselekmények látens bűncselekmények körébe tartoznak, melyet a bűnügyi statisztika is alátámaszt.

Ahhoz, hogy a bíróság megfelelő körültekintéssel értékelje a rendelkezésre álló bizonyítékokat sok esetben nehézséggel találja szemben magát. Egyes esetekben nehezíti a rosszul lefolytatott nyomozás, ezen belül helyszíni szemle, kutatás nem előírás szerinti rögzítése, bűnjelek nem megfelelő rögzítése és lefoglalása, látletet beszerzése érdekében a sértett illetékes kórház sürgősségi osztályra küldése ahelyett, hogy igazságügyi orvosszakértőhöz küldése – személyes tapasztalatom alapján eddig soha nem merült fel az senkiben, hogy a látletet ne a sürgősségi osztályon szerezzék be, hanem igazságügyi szakértő útján. A vizsgált ügyek alapján is nehezíti a bíróság mérlegelési jogkörét, hogy, a szexuális erőszak és gyermekpornográfia büntette miatt indult ügyekben az elkövetőn és sértetten kívül sok esetben a tanúkutatásokat mellőzték és csak a családi környezetben fellelhető tanúk kerültek kihallgatásra, akik plusz információval nem szolgáltak.¹²² Jelen ügyeknél pozitív javulást lehet látni a 2021-től terjedő időszakról, mikor is a tanúkutatás kiterjed pedagógiai vélemény, környezettanulmány beszerzésére, valamint a kiskorú sértett pedagógusa, néhány esetben háziorvosa, kezelőorvosa tanúkénti meghallgatásra.

A sértett életkorából adódóan kommunikációs nehézségekbe ütközik a sérelmére elkövetett bűncselekmény elmondásakor. Rendszerint a kiskorú magatartása változik meg, szorongóbb és visszahúzódóbb lesz, hozzá intézett kérdésekre összeressen, dekoncentrált. Ezek az első jelek, amik egy esetleges trauma feltárásakor megmutatkoznak és ezeket szükséges érzékelni. Sok esetben a gyermek a szintjének megfelelően, úgynevezett nonverbális kommunikáción keresztül dolgozza fel a traumákat. Ez a nonverbális kommunikáció lehet rajzolás vagy játék közben a szituáció imitálása.

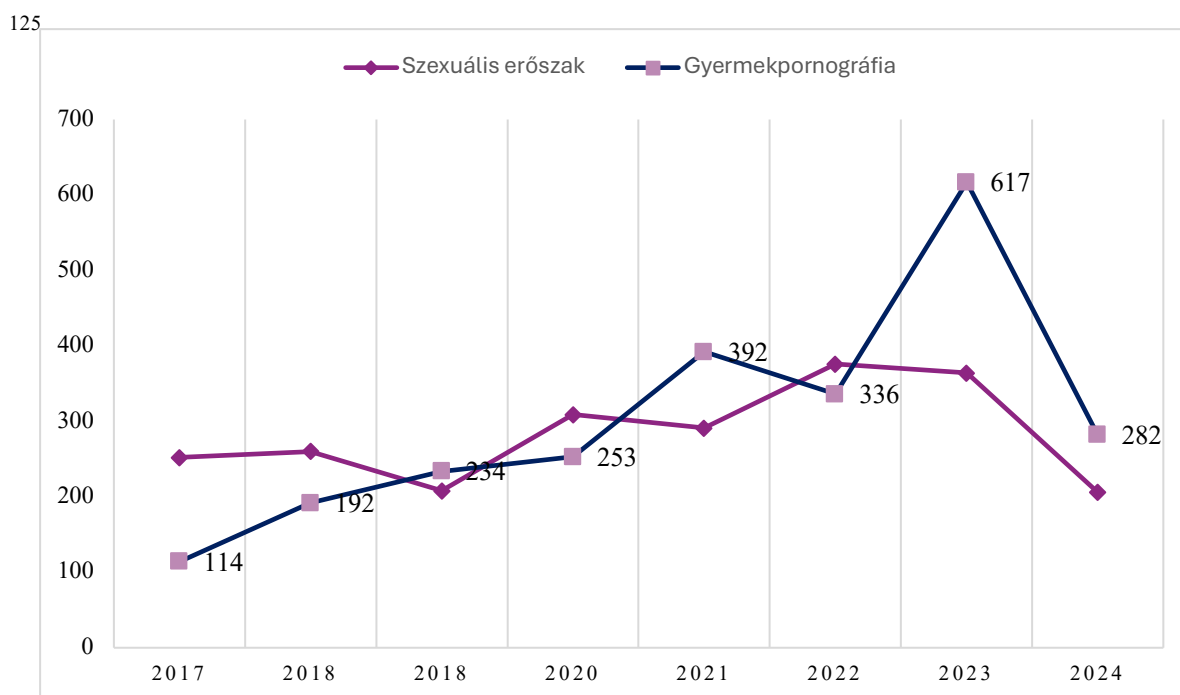
¹²² Vítkovics- Rédei Adrienn: A 12 éven aluliak sérelmére elkövetett szexuális erőszak vizsgálatának főbb pontjai, 36. o.

https://www.mabie.hu/attachments/article/1726/A_12_even_aluliak_serelmere_elkovetett_szexualis_eroszak_vizsgalatanak_fobb_pontjai.pdf, letöltve: 2024. 10. 21.

Fontos rögzíteni, hogy a „klasszikus” szexuális erőszakot, mint ami a közhiedelemben elterjedt – ismeretlen személy, hirtelen lecsapva, erőszakot alkalmazva létesít nemi aktust a sértettel – nem ismeretlen személyek követik el a sértettek sérelmére, hanem olyan személyek, akik bizalmi viszonyban állnak vele, mint például, családtag, szomszéd, barát, vagy az online térben a bizalmába férkőző, tényleges értelemben „idegen”, azonban a sértett számára egy bizalmas kapcsolat.

Ezekből a tényekből következik a látencia is a hasonló bűncselekményeknél, mivel a kiskorú – sok esetben gyermekkorú sértett- büntudatot érez vagy fenyegetés hatása alatt áll, így tart az esetleges büntetéstől, így hiába a magas viktimizációs arány, a feljelentési arány nem simul a tényleges esetek számához.¹²³ Ebből következik, hogy maga az elkövetők elítélési rátája is alacsony a fent említett nehézségek okán.¹²⁴

1. ábra: Szexuális erőszak és gyermekpornográfia bűncselekmény elkövetésszámai
Forrás: ENyÜBS

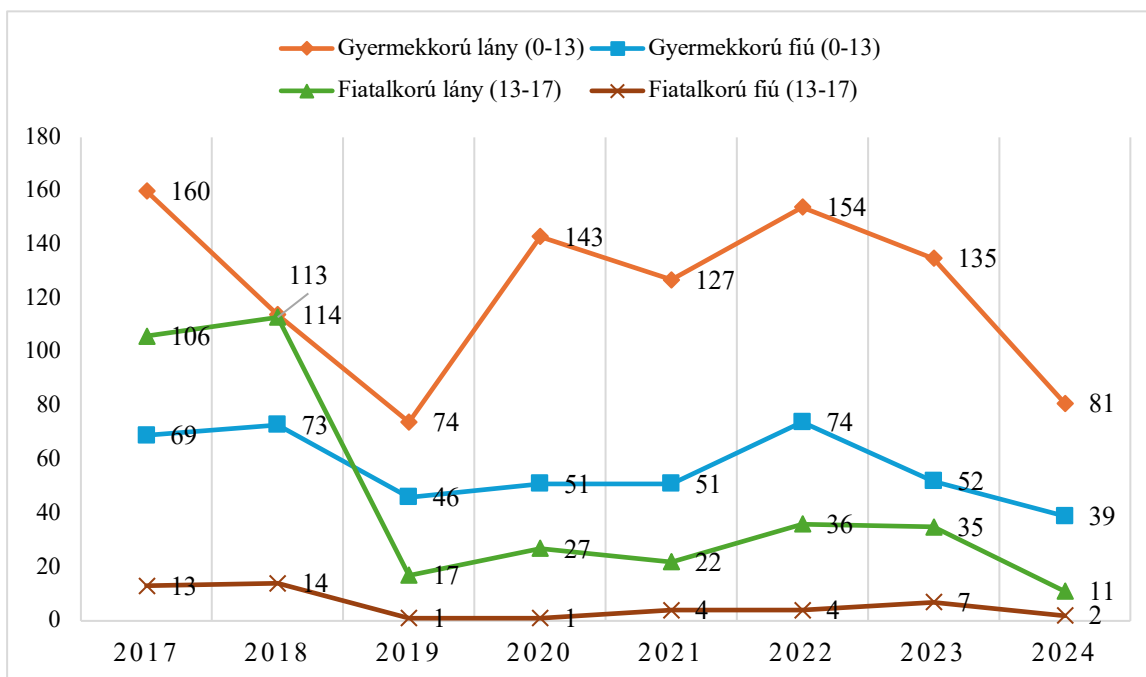

¹²³ Parti Katalin – Szabó Judit- Virág György: A szexuális erőszak jellemzői egy aktakutatás tükrében, 2017. április 30., 165. o. https://www.okri.hu/images/stories/konyvajanlo/2017/pk_szexualis_eroszak_2017_web.pdf, letöltve: 2024. 10. 21.

¹²⁴ i. m. 166. o.

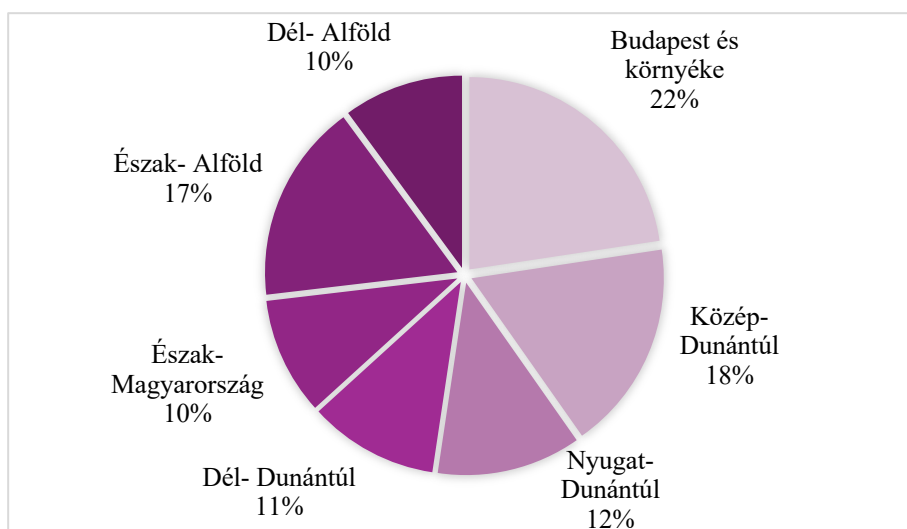
¹²⁵ Enyübs. 2024. október 16-ig regisztrált adatok alapján

2. ábra: Szexuális erőszak és gyermekpornográfia bűncselekmény sértettjeinek száma
Forrás: ENyÜBS

A fenti táblázatok reprezentálják, hogy mennyi eljárásban született jogerős döntés, valamint mennyi sértetté válás történt a 2017.01.01. - 2024.10.16-ig terjedő időszakban. Az adatok alapján megállapítható, hogy 2020-2023 év között egy kimagasló eredményt kapunk gyermekpornográfia vonatkozásában, ami véleményem szerint a 2020-ban kezdődő pandémiával is összefüggésben van. Fontos megjegyezni, hogy a sértetté válások (0-17 év) vonatkozásában 2017-2024. között összesen 2762 leánygyermek (szexuális erőszak 1188 fő, gyermekpornográfia 1574 fő) és 712 fiúgyermek (szexuális erőszak 480 fő, gyermekpornográfia: 232 fő) ellen követtek el ilyen jellegű bűncselekményt.

3. ábra: Szexuális erőszak és gyermekpornográfia bűncselekmény területi megoszlása
Forrás: ENyÜBS

A területi megoszlást tekintve rögzíthető, hogy a legtöbb regisztrált esetet Budapesten és környékén, Közép-Dunántúlon és az Észak-Alföldön regisztrálták.

5.1. Bíróság előtti bizonyítási nehézségek

A bírói gyakorlat szerint a bizonyítási eszközök értékelésének a sorrendje a tanúvallomás, szakértői vélemény, szemle, látlelet, okirati bizonyíték, tárgyi bizonyítási eszköz és a szembesítés. Ezt a tényt alátámasztja a bíróság által használt Bírósági Integrált Informatikai Rendszerében (rövidítve BIIR) az elektronikus irat a vádemelést követően az alábbiak szerint épül fel: előzmény iratok, adatszerző tevékenység ügyiratai, tanúvallomások, szemle, szakértői vélemény, leplezett eszközök alkalmazásának eredménye.

4. ábra: Elektronikus vádirat benyújtása és mellékletei

Forrás: Bírósági Integrált Informatikai Rendszer (BIIR)

Fejezet	Alcím	Alcím	Név	Utdat	Fejnev
3			3. Díjmegállapító határozatok		
4			4. Bűnjeljegyzékösszesített bűnjeljegyzék		
5			5. Vagyont érintő kényszerintézkedések jegyzéke		
6			6. Ügykezeléshez kötődő ügyiratok egyesítés elkövetés megszüntető vagy felfüggesztő hat ha folyt		
7			7. Kezdőirat feljelentés halasztatlan nyomozási cselekmény feljegyzés elrendelésről		
1	[*]	[31]	7.1. Ügyészesség_ért_nyomozás_elrendelésről.pdf		(7_Ügyészesség_ért_
2	[*]	[22]	7.2. Elrendelő lap		(6_Elrendelő_lap_
3	[*]	[56]	7.3. 20210721135232.pdf		(3_202107211352:
4	[*]	[11]	7.4. tájékoztatás_ügyészességnek_nyomozás_elrendeléséről.pdf		(7_tájékoztatás_ü
8			8. Bizonyítási eszközök		
1			8.1. Előzményi iratok		
2			8.2. Adatszerző tevékenység ügyiratai		
3			8.3. Tanúvallomások		
4			8.4. Tanúkat érintő eljárási cselekmények felismerés bizonyítási kísérlet		
5			8.5. Szemle		
6			8.6. Szakértői vélemény		
7			8.7. Leplezett eszközök alkalmazásának eredménye		
8			8.8. A vagyonfelfedezésre vonatkozó megkeresések és válaszok		
9			8.9. Vagyont érintő kényszerintézkedések iratai		
9			9. Terhelti rész		
10			10. Eljárást megszüntető vagy felfüggesztő határozat ha az eljárást nem folytatták		

5.1.1. A szexuális erőszak bizonyítási nehézségei

Szexuális erőszak, mint hivatalból üldözendő bűncselekmény, mely rend szerint a sértett családjának egyik tagja, vagy a tanár, vagy pedig a gyámhivatal, ritkább esetben maga a sértett tesz feljelentést a nyomozó hatóság felé, hogy tudomása van arról szexuális abúzusról. Az ügyész vagy a nyomozó hatóság a feljelentés megérkezésétől számított három munkanapon belül megvizsgálja, és dönt a nyomozás elrendeléséről, a feljelentés kiegészítéséről, a feljelentés elutasításáról, illetve az ügy áttételéről. A feljelentés elutasítása ellen 8 napon belül

panasszal lehet élni.¹²⁶ A feljelentésnek nincsenek formai előírásai, célszerű azonban minél pontosabb tájékoztatást adni az elkövetett bűncselekményről. Az ügyészségnek vagy a nyomozó hatóságnak az ilyen jellegű feljelentések körében sokkal körültekintőbben kell eljárniuk, mint más esetekben ugyanis a nemi erkölcs elleni bűncselekmény kategóriában vannak olyan esetek, mikor a kiskorú sértett haragból vagy sértettségéből tesz valótlan feljelentést csak azért, hogy a haragot kiváltó személynek fájdalmat okozzon. Emiatt szükséges, hogy a megfelelő szakmai szabályok mentén menjen a nyomozás.¹²⁷

Fentiekre tekintettel az irányadó ügy tényállása:

2016 januárjában a nevelőanya, Ö. L.Kné szívműtét miatt kórházba került és a vádlott a XY 22. szám alatti ingatlanban három hétre kettesben maradt kk. I. K. sértettel. A vádlott ezt kihasználva egy délután – pontosabban meg nem állapítható időpontban – bement a sértett szobájába és beszélgetésbe kezdett vele. A vádlott a beszélgetés során simogatni kezdte a sértett combját, és felvetette neki, hogy közösjenek egymással, majd ezt követően lehúzta az akkor éppen az ágyon fekvő sértett alsóneműjét. Mikor a sértett szóban és karjait mozgatva is tiltakozott, a vádlott közölte, hogy „egyszeri alkalom” lesz, senkinek nem kell megtudnia. A vádlott az ágyon a sértett fölé mászva saját alsónadrágját is levetette, az ellenkező sértett karjait lefogta, majd behelyezte nemi szervét a sértett hüvelyébe és ott mozgatni kezdte. A vádlott az ejakuláció előtt kivette nemi szervét a sértettből és az ágyról leszállva önkielégítést végzett, majd hozott egy rongyot, hogy feltakarítsa vele a nyomokat. A vádlott felhívta a sértett figyelmét, hogy a történeteket senkinek nem szabad megtudnia, mert akkor ő bajba kerülhet, és ez egyébként sem olyan nagy dolog volt.

A vádlott 2017. január vége felé a reggeli órákban – pontosabban meg nem határozható időpontban – a XX út 26. szám alatti ingatlanban ismét kettesben tartózkodott a sértettel. A vádlott bement kk. I. K. sértett szobájába és bebújt mellé az ágyba. Az elhúzódni próbáló sértettet erősen magához szorította és azt kezdte mondogatni neki, hogy ez egy egyszeri alkalom, nem fog fájni, és senkinek nem kell megtudnia. Azzal is megfenyegette a sértettet, ha valakinek beszél a történetekről, azt a sértett is meg az is meg fogja bánni, akinek elmondta. A sértett próbált kikelni az ágyból, de a vádlott fél kézzel szorosan átfogta, a másikkal pedig lehúzta a saját alsónadrágját. Felszólította a sértettet, hogy ő is vetkezzen le alulról, majd – mikor a sértett erre nem volt hajlandó – maga húzta le a sértetről az alváshoz hordott

¹²⁶ Be. 379. §

¹²⁷ Ibolya Tibor: Egy erőszakos közösetés nyomozása és annak tanulságai. <http://ibolyatibor.atw.hu/Sajat/4.pdf>, letöltve: 2024. október 27.

alsóruházatot. Ráparancsolt a hanyatt fekvő sértettre, hogy forduljon meg, majd – miután a sértett nem engedelmeskedett – a vádlott az oldalánál megfogta és erővel átfordította, majd közölte vele, hogy most „hátról fogja berakni”. A sértett ekkor a lábával rúgkapálni kezdett, de a vádlott jobb lábát a sértettére rakva leszorította a sértett lábát és hímvesszőjét először a sértett hüvelyéhez dörzsölte, majd oda behelyezve mozgatni kezdte. Az ejakuláció előtt a vádlott kivette nemi szervét a sértettéből és a padlóra maszturbált. A vádlott befejezésként ismételten figyelmeztette a sértettet, meg ne tudja, hogy a sértett bárkinek is elmondta, mert annak nem lesz jó vége;

A vádlott 2018. január végén egy délelőtt – pontosabban meg nem állapítható időpontban – ismét kettesben tartózkodott kk. I. K. sértettel. A vádlott odament a sértetthez – aki hasmenéses vírusfertőzés miatt ágyban feküdt – és újból mondogatni kezdte neki, hogy egyszeri alkalom lenne, ne ellenkezzen. A sértett ekkor korábbi tapasztalataiból már tudta, miről van szó, ezért azt felelte a vádlottnak, hogy nem, hagyja békén. A vádlott ekkor fenyegetően a sértett fölé hajolt, egyik kezével megfogta őt, a másikat pedig ökölbe szorítva a sértett arcához dugta és megfenyegette a sértettet, hogy megüti, ha nem engedelmeskedik. A vádlott ezután egyik lábával leszorította a rúgkapálni próbáló sértettet és közben azt mondta, most ő akar felül lenni, mert az előző alkalom – mikor a sértett háttal volt neki – nem volt számára jó. A sértett továbbra is hevesen ellenkezett és összeszorította lábait. A vádlott erővel megfordította a sértettet, lehúzta a saját és a sértett alsóruházatát, majd behelyezte nemi szervét a sértett hüvelyébe és ott mozgatni kezdte. A vádlott egy idő után kivette hímvesszőjét a sértettből és felszólította őt, hogy „kapja be”, majd – miután a sértett erre nem volt hajlandó – visszahelyezte azt a sértett hüvelyébe. Az ejakulációt megelőzően ismét kivette a nemi szervét a sértettéből és önkielégítést végzett a padlóra. A sértett és nevelőanyja 2018. február 15-én elköltöztek a vádlottól. A sértett csak ezt követően mert beszámolni Ö. L. Kné a történetekről, akivel együtt 2018. március 28. napján megtették a feljelentést a vádlott ellen.¹²⁸

Az elsőfokú bíróság által lefolytatott bizonyítás során meghallgatta a nyomozási szakban kirendelt két igazságügyi pszichológus szakértőt és kettejük véleményét a szexuális traumatizáltság vonatkozásában kívánta tisztázni. Az első szakértő – aki Rorschach-tesztet, Világjáték tesztet, Projektív Rajzvizsgálatot és Lüscher-tesztet készített- szakvéleményét fenntartotta, hogy a Rorschach-teszt IV. tábláján - ami az apa tábla- tetten érte a szexuális traumát, melyet szakértői bizonyossággal a nevelőapához tudott kötni. A második szakértő –

¹²⁸ Pest Megyei Főügyészség Nf. 1084/2018/37-I. számú vádirata

aki csak Rorschach-tesztet végzett - is fenntartva szakvéleményét előadta, hogy a sértettnak szexuális trauma értre, abúzust szenvedett el. Később a tárgyaláson az új információkra reflektálva akként módosította a szakvéleményét, hogy a traumát meglehetett a sértettnél állapítani, azonban annak szexuális jellegét nem. Egyebekben a két szakértő egyetértett, hogy a sértett aktív, élethelyzetek megélésében nyitott, iskolázottságának megfelelő jó intellektuális szinttel rendelkezik. Személyisége beszűkültebb, örömforrása kevés, vágyait a jelenlegi körülmények gátolják, nehezen tud alkalmazkodni, feszültségét fantáziában, álmodozásban igyekszik kompenzálni.

Jelen ügyben az új Be. bevezetését követően került sor a vádemelésre, így a régi és új Be. okozta nehézségek is megjelentek a tanúvallomás visszavonása, illetve a mentességi jog körében. A sértett a nyomozás során vallomást tett a régi Be. szerint, azonban a bíróság előtt a tanú megjelenési kötelezettségének több esetben nem tett eleget, majd mikor az idézésre szabályszerűen megjelent bíró kérdésére elmondta, hogy kíván élni a mentességi jogával. A 4/2020. számú büntető jogegységi határozat szerint, „az a vallomástétel megtagadására jogosult tanú, aki a korábbi Be. szabályai alapján a vallomástételt nem tagadta meg, majd a Be. hatálybalépését követően az újabb kihallgatása során e jogosultságával élni kíván, és nem tesz vallomást, a korábban tett vallomása a Be. hatálybalépését követően sem használható fel.”¹²⁹ Az új Be. hatályba lépését követően a nyomozó hatóság ismételt felkereste a sértettet, akit az új vallomástételi szabályokról tájékoztatták, majd nyilatkoztatták, hogy a korábbi vallomását fenntartja-e. A sértett a korábbi vallomását fenntartotta, így az új Be.-nek megfelelően élhetett a mentességi jogával és a korábbi vallomását a bíróság felhasználhatja. Az elsőfokú bíróság az ítéletében indokolta, hogy I. K. sértett tanúvallomását bizonyítékként nem használta fel. A sértett kihallgatását végző rendőr őrnagy a tárgyaláson kérdésre akként nyilatkozott, hogy „a kihallgatás célja – azaz egyetlen célja – az volt, hogy a „Be-törvény változása miatt kellett őt folytatólag kihallgatni, hogy a vallomását továbbra is fenntartja-e. Azért volt ennek jelentősége, mert változott a törvény. Azért volt erre szükség, mert a törvény olyan módon változott, nem tudom megmondani pontosan, hogy a tanúvallomását ezt követően már nem tudta visszavonni”¹³⁰.

A bíróság a tárgyaláson egymás jelenlétében hallgatta meg mindhárom szakértőt, amely során második módosítva szakvéleményét elmondta, hogy mindenben osztja harmadik szakértői

¹²⁹ 4/2020 BJE, <https://kuria-birosag.hu/hu/joghat/42020-szamu-bje-hatarozat>

¹³⁰ Budapest Környéki Törvényszék B.41/2019/84. számú ítélete

álláspontját tekintetben, hogy szakértői bizonyossággal nem lehet megállapítani, hogy a kk. sértettnél valóban feltárható trauma egyáltalán szexuális eredetű-e. Pál Enikő szakértő elmondta, hogy olyan többletadatok – pl. a sértett elmondása korábbi és más szexuális kapcsolatairól, pszichiátriai kezelés orvosi iratai, gyámügyi iratok – birtokában volt lehetősége szakvéleményt adni, amelyek első szakértőnek még nem álltak rendelkezésére. Úgy nyilatkozott továbbá, hogy a kk. sértett múltja már önmagában annyi trauma lehetőségét rejtí magában, amely a sértett traumatizált állapotát bárminemű szexuális abúzus nélkül is okozhatja.

A szakértők egymás jelenlétében történő meghallgatása részben eredményre vezetett, első szakértő ugyanis annyiban módosította szakértői véleményét, hogy véleménye szerint a sértett továbbra is megállapíthatóan szexuális traumát szenvedett el, amely azonban nem teljes szakértői bizonyossággal, hanem csak valószínűsíthetően köthető a vádlott személyéhez. Elsp szakértő szakvéleménye bizonyító erejét azonban jelentősen mértékben csökkenti, hogy a szakértő – erre irányuló ügyési kérdésekre sem – nem adott ésszerű és elfogadható magyarázatot arra, hogy amennyiben olyan új – harmadik szakértő által közölt – adat jut a birtokába, amely alkalmas arra, hogy szakvéleményét megváltoztassa, attól elvi éllel miért zárkózik el. A szakértő azon álláspontja, hogy „ha visszavonom azt, amit akkor leírtam, akkor most bocsánat, de akkor hülyének érzem magamat” már önmagában alapos kétely ébreszt a szakértő szakvéleménye iránt, és azt alkalmatlanná teszi arra, hogy az immáron egybehangzó második – harmadik szakértő-féle szakértői vélemények bizonyító erejét csökkentse.

Így a bíróság kétséget kizáróan nem tudta megállapítani a terhelt terhére rótt bűncselekményt, így a Be. 566.§ (1) bekezdés c) pontja alapján, bizonyítottság hiányában felmentette a terheltet.

A Fővárosi Ítéltábla, mint másodfokú bíróság az elsőfokú bíróság határozatát hatályon kívül helyezte és az elsőfokú bíróságot új eljárás lefolytatására utasította. A másodfokú bíróság szerint a Fellebbviteli Főügyészség a fellebbezésében arra is kitért, hogy az eljáró bíró viselkedése és megnyilvánulása kételyeket vethet fel azzal kapcsolatban, hogy az elsőfokú bíróság az eljárás során a bizonyítékokat objektívan mérlegelve, minden prejudikációtól mentesen járt-e el, hangsúlyozva, hogy ilyen horderejű és nyomatékos társadalmi megítélésű, a szexuális erőszaknak kitett sértett számára ennyire marandandó hatással járó bűncselekmény esetén különös érdek fűződik a bizonyítási eljárás teljeskörű lefolytatására. Az Ítéltábla a hatályon kívül helyezést az abszolút eljárási szabálysértésen kívül teljes megalapozatlanság is eredményezte, így a Be. 611.§ (2) bekezdése alapján a megismételt eljárásban az ügyet más

bírónak kell tárgyalnia. A Kúria a Hkf.I.112/2022/4. számú végzésével – későbbiekben BH 2022.9.228 - a Fővárosi Ítéltábla végzését helybenhagyta.

A megismételt eljárásban eljáró bíró ismételten megidézte a három szakértőt, akiket nyilatkoztatott a sértett szexuális traumájára. Első szakértő – aki az előző eljárásban a legtöbb tesztet vizsgálta a sértettet- előadta, hogy a sértettnél nem tapasztalható olyan pszichés kóros elváltozás, amely korlátozná, vagy képtelenné tenné abban, hogy az általa átélt eseményeket a valóságnak megfelelően előadja, a sértettnél a valóság tudatos és szándékos elferdítésére vagy kóros fantáziaműködésre utaló hajlam nem mutatható ki, az általa elmondottak életszerűek, élményszerűek, személyesen átéltek, a vele történtek felidézésekor érzelmi érintettség, szenvedésnyomás érhető tetten, az általa elmondottakban nem észlelhető más személy közvetett vagy közvetlen hatása, nem érezhető továbbá külső személy általi ráhatás, befolyásolás. A szakértő kifejtette, hogy az elvégzett személyiségvizsgálatok alátámasztják a sértett sérelmére elkövetett bűncselekményt, ***a sértett személyiségében szexuális traumatikus jegyek érhetők tetten, a sérelmére elkövetett cselekmény a pszichoszexuális fejlődését, személyiségfejlődését nagymértékben károsan, negatív irányban befolyásolja***, a sértett személyiségében észlelhetők olyan traumatikus pszichés jegyek – mint például nagyfokú szorongás és regresszív személyiségjegyek – amelyek a sérelmére elkövetett cselekmény következtében alakultak ki.

A második szakértő szintén azt véleményezte, mint az első szakértő a sértett pszichés állapotáról. A második szakértő álláspontja, hogy a bűncselekmény megtörténtét szakértői eszközökkel kizárni nem lehet, a sértett beszámolójában említett bűntudat, rémálmok ***eredhetnek a bűncselekmény átéléséből***, ugyanakkor az eredmények ***utalhatnak arra is, hogy a sértettnak a szexualitással kapcsolatban titka van***, a titok jellegét azonban szakértői eszközökkel nem lehet megállapítani. Első szakértő szerint is a sértett elmondása élményszerű, személyesen átélt, külső személy általi ráhatás, befolyásolás nem észlelhető, amennyiben a cselekmény megvalósult, az veszélyeztette az erkölcsi, értelmi és érzelmi fejlődését.

A megismételt eljárásban mindkét szakértő azonosan nyilatkozott tekintetben, hogy a sértettnél konfabulációra, rejtőzködésre utaló jelet nem tártak fel, a vizsgálatok nem mutattak ki olyan értékeket miszerint a sértett nem az igazat mondaná. A két szakértő között csak a szexuális trauma kapcsán mutatkozott ellentmondás.

A megismételt eljárásban a sértett felkutatása eredménytelen maradt, így a bíróság a sértett legelső vallomását ismertette részletekbe menően. A bíróság megállapította, hogy a hatályon

kívül helyezés alapjául szolgáló tárgyaláson, majd pedig a megismételt eljárásban a sértett jogszerűen élt a vallomásmegtagadás jogával a Be. 871.§, a Be. 176.§ d) pontja és a 177.§ (4) bekezdése alapján.

A megismételt eljárásban a bíróság a vádlottat bűnösnek mondta ki 3 rendbeli, a Btk. 197.§ (1) bekezdés és a (4) bekezdés b) pontja szerint minősülő szexuális erőszak büntetében. Ezért a bíróság halmazati büntetésül 12 év fegyház fokozatú szabadságvesztésre, végleges hatállyal eltiltotta minden olyan foglalkozás gyakorlásától vagy egyéb tevékenységtől, amelynek keretében tizennyolcadik életévét be nem töltött személy nevelését, felügyeletét, gondozását, gyógykezelését végezné, illetve ilyen személlyel egyéb hatalmi vagy befolyási viszonyban állna, és 10 (tíz) év közügyektől eltiltásra ítélte, melyet a Fővárosi Ítéltábla, mint másodfokú bíróság végzésével helybenhagyta.

Fenti ügyből is kitűnik a sértett szavahihetőségének a problémája. A sértett feljelentése és minden részletre kiterjedő tanúvallomása, szakértők által megállapított szexuális trauma egyes esetekben nem meríti ki a kétség kizárását akkor, ha a sértett nem hajlandó tanúmegjelenési kötelezettségének eleget tenni.

Álláspontom szerint itt nem csak az okirati bizonyítékokat szükséges mérlegelni, hanem az emberi oldalt is. A sértettek többsége nem azért vonja ki magát a bíróság előtti megjelenés alól, mert félvállról venné a büntetőeljárást, hanem ezzel igyekeznek kerülni az esetleges újratraumatizációt. A sértettek többsége nincs tisztában azzal, hogy mivel különleges bánásmódot igénylő tanúnak számítanak, így az ügyészség indítványára a bíróság minden esetben helyt ad arra vonatkozóan, hogy sértett tanúkénti kihallgatás idejére a nyilvánosságot kizárja és zárt Be 82.§ c) pont alapján zárt tárgyalást rendel el, valamint Be. 526. § 3) bekezdés alapján a tárgyalóból eltávolíttatja a vádlottat. Természetesen ezt egy laikus embertől nem elvárható dolog, hogy ezeket a törvényi rendelkezéseket tudja, így a tárgyaláson a meg nem jelenés jelenti számukra azt a védelmet, amit törvényi eszközökkel is tud a bíróság elérni.

Az ismertetett ügy vonatkozásában felmerül a szakértők erkölcsi felelőssége. A szakértőknek a szakmai döntései tekinthetők a jövőbeni ítéletek alapjainak, így a szakértőket szokták ténybíróknak is (*iudex facti*) nevezni. Amennyiben egy szakértő nem megfelelő szakmai tudással vagy a vizsgálatok során kapott válaszokból rossz következtetéseket von le magát a büntetőeljárást nehezíti, adott esetben a bíróságot kétségek között hagyja. Az ítéletet ugyan nem

a szakértő fogja érdemben meghozni, de az erkölcsi felelőssége ebben az esetben felmerülhet.¹³¹

5.1.2. A gyermekpornográfia bizonyítási nehézségei

Gyermekpornográfia a nyomozó hatóságok tudomására a vizsgált ügyek alapján rendszerint Az Eltűnt és Kizsákmányolt Gyerekek Nemzeti Központja (továbbiakban: NCMEC) által küldött CyberTipline reportjai alapján kerülnek. Ezekben a reportokban az NCMEC egy teljes anyagot juttat el az illetékes ország Nemzeti Nyomozó Irodája részére, melyben információval szolgálnak, hogy milyen nevű felhasználó, milyen fiókon keresztül, mely alkalmazással töltött fel gyermekeket súlyosan szeméremsértő módon ábrázoló fényképeket és/vagy videókat, a bejelentkezéshez használt IP címek mely, az ország területén található térséghez köthető, milyen email cím és telefonszám kapcsolódik ehhez a fiókhoz, valamint a felhasználó milyen születési dátumot adott meg.

Ezen információk alapján a nyomozó hatóság rendszerint kivétel nélkül sikeresen megtudja állapítani a felhasználó tényleges személyazonosságát.

A nyomozó hatóság a gyermekpornográfia vonatkozásában egy úgynevezett Griffeye Analyze nevű programmal szűri ki a képeket. Ennek a programnak a funkciói közé tartozik, hogy automatikus szűrést végez a teljes adatállomány vonatkozásában és listázza az eszközös található kép- és videófájlokat. Ez a program lehetőséget biztosít a felvételek kategorizálására, melyben az adott felvételt kategorizálja gyermekpornográf, ahhoz kapcsolódó, vagy ok jelzéssel ellátott felvételek, amik nem gyermekpornográf tartalmú fényképek és/vagy videók.¹³² A szoftver 1-8. kategóriába sorolja a gyermekpornográf felvételeket, ezen belül **1-es kategória:** 12. életévét be nem töltött személy sérelmére sanyargatást vagy erőszak alkalmazását ábrázoló felvétel (valós személy), **2-es kategória:** 12. életévét be nem töltött személy sérelmére sanyargatást vagy erőszak alkalmazását ábrázoló felvétel (valóság-hű ábrázolás), **3-as kategória:** 12. életévét be nem töltött személy sérelmére **nem** sanyargatást és **nem** erőszak alkalmazását, illetve 12-18. életév közötti személy sérelmére sanyargatást vagy erőszak alkalmazását ábrázoló felvétel (valós személy), **4-es kategória:** 12. életévét be nem töltött személy sérelmére

¹³¹ Elek Balázs: A büntetőügyekben eljáró szakértők felelősségének rendszere, 2022. november 4., <https://ujbtk.hu/elek-balazs-a-buntetougyekben-eljaro-szakertok-felelossegenek-rendszere/>, letöltve: 2024. július 16.

¹³² Budapest Környéki Törvényszék B.95/2023, nyomozati irat Feljegyzés Griffeye Analyze szoftverrel történő elemzésről

nem sanyargatást és **nem** erőszak alkalmazását, illetve 12-18. életév közötti személy sérelmére sanyargatást vagy erőszak alkalmazását ábrázoló felvétel (valóságghű ábrázolás), **5-ös kategória:** 14-18. életév közötti személy sérelmére **nem** sanyargatást és **nem** erőszak alkalmazását ábrázoló felvétel (valós személy), **6-os kategória:** 14-18. életév közötti személy sérelmére **nem** sanyargatást és **nem** erőszak alkalmazását ábrázoló felvétel (valóságghű ábrázolás), **7-es kategória:** 12-14. életév közötti személy sérelmére **nem** sanyargatást és **nem** erőszak alkalmazását ábrázoló felvétel (valós személy), **8-as kategória:** 12-14. életév közötti személy sérelmére **nem** sanyargatást és **nem** erőszak alkalmazását ábrázoló felvétel (valóságghű ábrázolás).

A 9-es kategóriába olyan felvételek sorolhatóak, melyek a magyar jogszabályok alapján nem minősülnek gyermekpornográf felvételnek, azonban a nyomozás szempontjából jelentőséggel bírhatnak, mint például strandokon meztelen gyermekek.

5. ábra: Griffeye Analyze program kategorizálása
 Forrás: Ráckevei Rendőrkapitányság 13080/549/2021. bü. számú büntetőügye

Categories				
0	OK	59 919	(54 722)	
1	12. életévét be nem töltött sérelmére sanyargatást va...	60	(47)	
2	12. életévét be nem töltött sérelmére sanyargatást va...	0	(0)	
3	12. életévét be nem töltött személyt nem sanyargatv...	1 618	(1 408)	
4	12. életévét be nem töltött személyt nem sanyargatv...	0	(0)	
5	14.-18. év közötti személy, nem sanyargatva (valós sz...	104	(87)	
6	14.-18. év közötti személy nem sanyargatva (valóság...	0	(0)	
7	12.-14. év közötti személy (valós személy)	89	(73)	
8	12.-14. év közötti személy (valóságghű személy)	0	(0)	
9	Kapcsolódó	1 974	(1 818)	
N	Feldolgozandó	0	(0)	
V	Elemzés 1.	0	(0)	
Y	Elemzés 2.	0	(0)	

Gyermekpornográfia büntetvények nyomozása során mondhatni a nyomozó hatóságnak könnyebb dolga van, mert van „kézzel fogható” bizonyítékuk. A letöltött képeken és videókon túl, amennyiben az elkövető ezeket a digitális tartalmakat gyermekkorúval vagy kiskorúval

folytatott beszélgetések során szerezte meg, úgy a bűncselekmény felderítése egyszerűbb. Van a bűncselekménynek egy kezdőidőpont (barátnak jelölés, első beszélgetés), van egy közepe, amikor is a kérés a szemérem sértő tartalom gyártására történő felhívást takarja és van egy végpontja mikor is ez a tartalom elkészül és elküldésre kerül.

Álláspontom szerint nem maga a végponton túl maga az úgynevezett cselekmény közepe az, ami aggodalomra ad okot. A korábbi fejezetben kifejtettem, hogy ezeknek a tartalmaknak az elkészítéséig milyen behálózási folyamat megy végbe, viszont fontosnak tartom hangsúlyozni, hogy az elkövetők jellemzően a sértettek gyenge pontjait igyekeznek megismerni, ezen keresztül kívánják érvényesíteni az akaratukat. A kíváncsiság, titokzatosság mindig is vonzó egy gyermek számára, hiszen a gyermeki létben a varázslat, titok megjelenik akár a mesékben, akár a filmekben.

A bűncselekmény elkövetési helye a vizsgált ügyek tükrében legtöbbször a SnapChat alkalmazás volt, utána következett a Facebook Messenger. A SnapChat alkalmazással megosztott gyermekpornográf felvételek bizonyítása nehezített, ugyanis az alkalmazáson belül a megosztásnak két félé módja van: vagy nyilvános storyba kerül ki a felvétel, ami 24 órán keresztül látható vagy privát beszélgetésben kerül elküldésre ahol, ha a másik fél nem koppint rá a kép melletti részre, akkor az alkalmazásból kilépve majd újra belépve a küldött kompromitáló kép eltűnik. Amennyiben valamelyik fél képernyőfotót (screenshot) készít a beszélgetésről az a másik fél számára látható, ugyanis az alkalmazás a beszélgetésen belül jelzi, ha valaki képernyőfelvételt készít.

Az aktakutatások során felmerült bennem a gondolat a gyermekkorú és fiatalkorú sértettek belátási képességeinek körében. A sértetti tanúvallomások több mint felében a sértettek átlag életkora 12 év volt, azonban teljes mértékben tisztában voltak azzal, hogy mit jelent a nemi aktus, mi a merevedés, mi a maszturbáció. A belátási képesség vizsgálata a bíróság feladata megállapítani.

6. Következtetések

A kutatás és az aktavizsgálatok során megállapítást nyert, hogy a kiskorúakat érintő nemi erőszak ügyekben meghatározó szerepet töltenek be az igazságügyi pszichológus szakértők, mivel szakvéleményük segítségével megismerhetjük a sértettek lelki és érzelmi állapotát, valamint, hogy a bűncselekmény/ek milyen hatást váltottak ki az életükre. Álláspontom szerint a pszichológus szakértők legnehezebb feladata maga a bűncselekmény rekonstruálása, mivel a kiskorú gyakran nem pontosan vagy nem képes az átélt cselekmény elmesélésére. Szakértők rendszerint megjegyzik, hogy a gyermekek memóriája különösen érzékeny és a trauma hatására az emlékek eltorzulnak vagy torzulhatnak, a hiányzó részeket a gyermeki elme pótlólag kitölti, ebből adódóan akaratlan pszeudikálás megállapítható, ami nem jelenti azt, hogy a sértett nem mond igazat. Emiatt szokták a szakértők a szakvéleményükben rögzíteni, hogy a gyermek vizsgálata során milyen nonverbális eszközökkel rendelkezik a gyermek és a trauma hatásai hogyan és miként okoztak a sértetteknek sérülést, elakadást. A pszichológus szakértők egyik, hanem a legfontosabb feladata annak a ténynek a megállapítása, hogy a sértett által elhangzottak mennyire tekinthetők élményszerűnek és átéltnak, pszeudikálásra, konfabulációra utaló jeleket tartalmaznak-e.

A pszichológus szakértő az általam vizsgált 28 ügy több mint felében tetten ért szexuális abúzust (Roscharch- teszt VIII. Tábla a szexualitásról, Rajzjáték feladat), a sértettek többsége érzett büntudatot, félelmet és szégyent, hogy vele ez megtörtént és ezek miatt nem szeretett volna beszélni a történetekről. Az aktavizsgálat során 8 ügyben találkoztam azzal, hogy a gyermeket az elkövető valamilyen módon manipulálni próbálta, miszerint „ez csak egy alkalom lesz”, „el ne mondd senkinek”, „elmondod anyának akkor intézetbe kerülsz kifejezésekkel”. Sértetteknél elmondható, hogy a pszichológus szakértők általánosan valamennyi sértettnél a szorongást megállapították, sértettek többségénél a szexuális elakadás tetten érhető volt. Szerencse a szerencsétlenségbe a legtöbb sértett megfelelő pszichológusi kezelés mellett normál felnőtt életet fog tudni élni és a sérelmükre elkövetett cselekményt sikeresen feldolgozza, azonban vannak olyan sértettek, akiknek az életükben a bűncselekmény sérelmükre történő elkövetése akkora elakadást okoz, hogy segítség nélkül nem tud felnőtt életet élni. Az ilyen mélyen sérült kiskorúak több esetben válhatnak felnőtt korban homoszexuálissá, menekülhetnek alkohol és a kábítószer világába, valamint maga is válhat bűnelkövetővé.

Álláspontom szerint 2024-ben téves az az általános megállapítás, hogy a fiatalabb gyermekek nem biztos, hogy értik a szexuális bántalmazás fogalmát, vagy képesek arra, hogy felismerjék

a szexuális közeledést. Az internet és a digitális technológia fejlődése miatt a gyermekek sokkal könnyebben hozzá tudnak férni szexuális tartalmakhoz. Több kutatás szerint a gyermekek először 10-11 éves korukban találkoznak szexuális tartalommal.¹³³ A vizsgált ügyek több mint háromnegyedében a gyermekkorú/kiskorú sértettek tisztában voltak a nemi aktus fogalmáról. Sokszor a megfelelő szülői háttér sem elegendő ahhoz, hogy a gyermek kíváncsiságát megakadályozza.

Bírósági szakban a bíró nehéz helyzetben van az ügy értékelésének komplexitása miatt. A legfontosabb bizonyíték, amire támaszkodhat az a szakértői vélemény és a sértett tanúkénti kihallgatása. A védelem védekezése jellemzően a kiskorú sértettek szavahiteltlensége, a megbízhatatlansága. Mindezt arra alapítják, hogy esetlegesen a sértettek képtelenek pontosan elmesélni a szexuális abúzust vagy előfordulhat, hogy esetleg a cselekményt olyan módon mesélik el, amely nem felel meg a valóságnak, nincs relevancia alapja.

Véleményem szerint a bírói állomány életkorukat tekintve előregedett, mely az ügyek bírálása szempontjából egyes esetekben problémát jelenthet. Jelen probléma leginkább a gyermekpornográfia büntett elkövetési helyének használt Snapchat alkalmazás és a mesterséges intelligencia által nyújtott új bünelkövetési magatartás nem ismerete vagy az új elkövetési funkciók nem nyomon követése. A mesterséges intelligencia 2020-ban történő berobbanása a bünelkövetési módok átalakulását eredményezte. A nyomozó hatóság igen nehéz helyzetbe került azáltal, hogy egy felvételtől (kép- és/vagy hang) hitelt érdemlően megállapítsa, hogy az valós személyről készült felvétel vagy a mesterséges intelligencia által alkotott felvétel. Nyomozó hatóság mellett a bírói társadalom a fenti probléma miatt nyomás alatt van, ugyanis a régi, berögzült bírói gyakorlatát nehezen fogja megváltoztatni egy 20-30 éve pályán lévő bíró, kevésbé nyitott az újfajta bünelkövetési magatartások felé.

De lege ferenda javaslatom lenne a bírónak az évi kötelező képzés bevezetése az új, online térben történő bűnözési magatartás és az elkövetési eszközök vonatkozásában, valamint a kiberbűnözés szakjogász képzés magyar nyelven történő oktatás.

Fontosnak tartom megjegyezni, hogy a szexuális kényszerítés, mint bűncselekmény törvényi tényállás lényegében a bírói gyakorlatban összefonódott a szexuális erőszak törvényi tényállásába. Főbb különbség a szexuális erőszak és a szexuális kényszerítés között a **szexuális**

¹³³ <https://hintalovon.hu/2019/05/21/a-gyerekek-leggyakoribb-keresoszava-a-porno/>, letöltve: 2024. 10. 27.

erőszak kényszerítést, **erőszakos cselekményeket** és beleegyezés nélküli szexuális aktust jelent, míg a **szexuális kényszerítés** gyakran a **manipulációval, befolyásolással**, vagy a hatalommal való visszaéléssel történik, amelynek célja a kiszolgáltatott személy szexuális kihasználása. Azonban a vádemelésig eljutott szexuális erőszakos ügyekben az elkövetői magatartás a szexuális kényszerítésben rögzített magatartásokat hordozza. A klasszikus szexuális erőszak kiskorú sértettek vonatkozásában elenyésző esetben történik meg (ismeretlen elkövető letámadja az áldozatot nyilvános helyen). Az aktavizsgálat során „csupán” 3 esetben történt tényleges nemi aktus az elkövető és sértett között, az esetek többségében az elkövető a szexuális kényszerítésben leírt, manipulációval, befolyással éri el, hogy a gyermek szexuális cselekményt (nem kizárólag aktust, hanem orális cselekményt vagy önkielégítést végezzen).

A szakirodalomban a szexuális kényszerítésnek kétféle elhatárolása van. Sinku Pál féle megközelítés, miszerint „a szexuális cselekményre vagy annak eltérésére vonatkozó kényszerítés a bűncselekményt abban az esetben valósítja meg, ha a törvényben meghatározott elkövetési módon, vagyis erőszakkal vagy fenyegetéssel kerül sor”.¹³⁴ Megítélése szerint a Btk.-ban is rögzített kényszerítés.¹³⁵ A másik féle megközelítés Gál István, Szomora Zsolt féle megállapítás, akik a kényszerítés és az erőszak elhatárolásáról úgy vélekedtek, hogy „a szexuális kényszerítés tényállása nem tartalmaz kifejezetten elkövetési módot, hanem csak következtethetünk arra, hogy a kényszerítés elkövetési módjai jelennek meg itt is.”¹³⁶

Álláspontom szerint az, aki a szexuális kényszert elköveti, ő elköveti a szexuális erőszak büntetőjogi tényállását. A Btk. 195.§-ban rögzített tényállás szerint a kényszerítés erőszakkal vagy fenyegetéssel követik el. A szexuális erőszak törvényi tényállása szintén tartalmazza a szexuális kényszerítést erőszakkal elkövető magatartást. Ebből adódóan az egyik bűncselekmény enyhébb súlyú, mint a másik bűncselekmény (196.§ 1-5 év, minősített esete 2-8 év, 197.§ 2-8 év, minősített esete 10-20 év). A Magyar Értelmező Kéziszótár szerint az erőszak bizonyos célok elérésére, főleg ellenállás megtörésére kényszert alkalmazó erő kifejtés¹³⁷. A Kéziszótár szerint, aki kényszert alkalmaz, az kényszerrel eléri, hogy valaki

¹³⁴ Belovics Ervin – Molnár Gábor – Sinku Pál: Büntetőjog. Különös rész. HVG-Orac Kiadó, Budapest, 2021, 208. o., letöltve: 2024. november 2.

¹³⁵ Btk. 195.§ Aki mást erőszakkal vagy fenyegetéssel arra kényszerít, hogy valamit tegyen, ne tegyen vagy eltűnjön, és ezzel jelentős érdeksérelmet okoz, ha más bűncselekmény nem valósul meg, büntett miatt három évig terjedő szabadságvesztéssel büntetendő.

¹³⁶ Brazda Zsombor Zsolt: Az elkövetési módokkal kapcsolatban felmerülő kérdések a szexuális kényszerítés esetében, Ügyeszek Lapja 2024. évi 1. lapszám, <https://ugyeszeklapja.hu/?p=4496#easy-footnote-10-4496>, letöltve: 2024. november 5.

¹³⁷ Magyar Értelmező Kéziszótár, erőszak főnév, <https://www.arcanum.com/hu/online-kiadvanyok/Lexikonok-a-magyar-nyelv-ertelmezo-szotara-1BE8B/e-e-2529E/eroszak-28613/?list=eyJmaWx0ZXJzljogeyJNVSI6IFSiTkZPX0xFWF9MZXhpa29ub2tfMUJFOElX0sICJxdWVyeSI6ICJlcXlMDElMXN6YWwifQ>, letöltve: 2024. november 11.

megtegyen vagy abbahagyjon valamit.¹³⁸ Meglátásom szerint a kényszer mindkét törvényi tényállásban akaratot megtörő magatartást eredményez, így álláspontom szerint a szexuális kényszerítést a szexuális erőszak egyik minősített eseteként érdemesebb figyelembe venni.

Fentiekre tekintettel, de lege ferenda javaslatom a szexuális kényszerítés, mint Büntető törvénykönyvi tényállás törlése, és a szexuális erőszak törvényi tényállásakénti rögzítése, mint minősített esetként megjelölt kiegészítése.

De lege ferenda módosítási javaslat a 196.§ és 197.§ vonatkozásában (dőlt betűvel jelezve a módosítások):

~~196. § (1) Aki más szexuális cselekményre vagy annak eltűrésére kényszerít, büntetett miatt egy évtől öt évig terjedő szabadságvesztéssel büntetendő.~~

~~(2) Két évtől nyolc évig terjedő szabadságvesztéssel büntetendő, aki a szexuális kényszerítést~~

~~a) tizennyolcadik életévét be nem töltött személy sérelmére,~~

~~b) a hozzátartozója, vagy nevelése, felügyelete, gondozása, gyógykezelése alatt álló személy sérelmére, illetve a sértettel kapcsolatban fennálló egyéb hatalmi vagy befolyási viszonyával visszaélve~~

~~követi el.~~

~~(3) A büntetés öt évtől tíz évig terjedő szabadságvesztés, ha a szexuális kényszerítést tizennegyedik életévét be nem töltött személy sérelmére követik el.~~

197. § (1) Szexuális erőszakot követ el, és büntetett miatt két évtől nyolc évig terjedő szabadságvesztéssel büntetendő, aki

a) a szexuális kényszerítést erőszakkal, illetve az élet vagy a testi épség elleni közvetlen fenyegetéssel követi el,

b) más védekezésre vagy akaratnyilvánításra képtelen állapotát szexuális cselekményre használja fel.

c) aki más szexuális cselekményre vagy annak eltűrésére kényszerít

¹³⁸ Magyar Értelmező Kéziszótár, kényszerít főnév, <https://www.arcanum.com/hu/online-kiadvanyok/Lexikonok-a-magyar-nyelv-ertelmezo-szotara-1BE8B/k-33922/kenyszerit-34D41/?list=cyJmaWx0ZXJzljogeyJNVSI6lFsiTkZPX0xFWF9MZXhpa29ub2tfMUJFOEIiXX0sICJxdWVyeSI6lCJrXHUwMGU5bnlzemVyXHUwMGVkdFxlMDBlOXMifQ>, letöltve: 2024. november 11.

d) aki tizennegyedik életévét be nem töltött személlyel szexuális cselekményt végez, vagy ilyen személyt arra bír rá, hogy mással szexuális cselekményt végezzen, bűntett miatt kettő évtől nyolc évig terjedő szabadságvesztéssel büntetendő.

(2) Szexuális erőszakot követ el az is, és öt évtől tíz évig terjedő szabadságvesztés büntetéssel büntetendő, aki tizenkettedik életévét be nem töltött személlyel szexuális cselekményt végez vagy végeztet.

(3) A büntetés tíz évtől húsz évig terjedő szabadságvesztés, ha az (1) és (2) bekezdésben meghatározott bűncselekményt

a) tizennyolcadik életévét be nem töltött személy sérelmére követik el,

b) az elkövető a hozzátartozója vagy nevelése, felügyelete, gondozása, gyógykezelése, illetve egyéb módon a hatalma vagy befolyása alatt álló személy sérelmére követi el, vagy

c) azonos alkalommal, egymás cselekményéről tudva, többen követik el.

(4) Aki szexuális erőszak elkövetéséhez szükséges vagy azt könnyítő feltételeket biztosítja, bűntett miatt három évig terjedő szabadságvesztéssel büntetendő.

7. Irodalomjegyzék

Jogforrások:

- 149/1997. (IX. 10.) Korm. rendelet a gyámhatóságokról, valamint a gyermekvédelmi és gyámügyi eljárásról
- 1878. évi V. Törvénycikk a magyar büntetőtörvénykönyv a büntettekről és vétségekről
- 1961. évi V. törvény a Magyar Népköztársasági Büntető törvénykönyvről
- 1976. évi 8. törvényerejű rendelet az Egyesült Nemzetek Közgyűlése XXI. ülészakán, 1966. december 16-án elfogadott Polgári és Politikai Jogok Nemzetközi Egyezségokmánya kihirdetéséről
- 1978. évi IV. Törvény a Magyar Népköztársasági Büntető törvénykönyvről
- 1997. évi XXXI. Törvény a gyermekek védelméről és a gyámügyi igazgatásról
- 2012. évi C. Törvény a Büntető Törvénykönyvről
- 2012. évi II. Törvény a szabálysértésekről, a szabálysértési eljárásról és a szabálysértési nyilvántartási rendszerről
- 2013. évi V. Törvény a polgári törvénykönyvről
- 2017. évi CXVII. Törvény a büntetőeljárásról szóló 2017. évi XC. Törvény hatálybalépésével összefüggő egyes törvények módosításáról
- Magyarország Alaptörvénye
- 22/2007 BK vélemény
- AJBH. (2019). Az Alapvető Jogok Biztosának jelentése az AJB-1485/2018. számú ügyben
- Magyar Büntetőjog I-III. – régi Btk. Kommentár
- BH 1983.1.1
- 2016. évi XXIX. törvény az igazságügyi szakértőkről
Forrás: <https://net.jogtar.hu/jogszabaly?docid=a1600029.tv> -
- Alapvető Jogok Biztosának Hivatala: A prostitúció áldozatává váló gyermekek jogainak védelme és a megelőzés lehetséges eszközei - az alapvető jogok biztosának utóvizsgálata

- Az állampolgári jogok országgyűlési biztosának jelentése az AJB 1472/2011 számú ügyben
- BH 1997.10.469.
- BH 264/1989.
- 1/2009 BJE
- Budapest Környéki Törvényszék B.32/2019, B.38/2020, 41/2019, B.75/2023, Bf.240/2022, Bf.651/2022, Bf.679/2022. számú büntetőügyek
- Szigetszentmiklósi Járásbíróság B.48/2021. számú büntetőügy

Felhasznált irodalom:

- Belovics Ervin – Molnár Gábor – Sinku Pál: Büntetőjog. Különös rész. HVG-Orac Kiadó, Budapest, 2021
- Brazda Zsombor Zsolt: Az elkövetési módokkal kapcsolatban felmerülő kérdések a szexuális kényszerítés esetében, Ügyészek Lapja 2024. évi 1. lapszám
Forrás: <https://ugyeszeklapja.hu/?p=4496#easy-footnote-10-4496>
- Magyar Értelmező Kéziszótár
- Folta Dóra: A deviáns viselkedésformák kialakulásának okai a 12-16 éves korosztály körében, Börtönügyi Szemle 2017/4.,
https://epa.oszk.hu/02700/02705/00112/pdf/EPA02705_bortonugyi_szemle_2017_4_005-026.pdf
- http://www.sexarchive.info/Ecu6/html/historical_background_5.html
- Bátki Pál: Pedofília és büntetőjog, 2020. július 24.,
Forrás: <https://batki.info/pedofilia-es-buntetojog/>
- Riskó- Tóth Mária: A pedofiliáról Belügyi Szemle, 2017/2.
Forrás: <https://ojs.mtak.hu/index.php/belugyiszemle/article/view/4947/3888>
- Haller József: Büntettek kriminálpszichológiája, 62. o., Ludovika Kiadó, 2020,
Forrás: https://nkerepo.uni-nke.hu/xmlui/bitstream/handle/123456789/15780/web_PDF_Buntettek_kriminalpszichologiaja.pdf?sequence=1#page=60
- SÓFI- TÖRŐ- CSIKÓS: A pszichológiai és pszichiátriai szakértői tevékenység nehézségei a gyermekek sérelmére elkövetett nemi erkölcs elleni bűncselekmények büntetőeljárásában, Belügyi Szemle, 2023/7., forrás:

https://real.mtak.hu/169331/1/4_SofiGy.ToroK.CsikosG.BelugyiSzemle2023.evi7.szam1197-1219..pdf

- Az Országos Igazságügyi Orvostani Intézet 20. számú módszertani levele, III.1.2. Az igazságügyi szakértő feladatai a bűncselekmények besorolása szerint, III.1.2.1. Szexuális bűncselekmények,
forrás: https://miszk.hu/files/20._modszertani_level.pdf
- Magyar Igazságügyi Szakértői Kamara 5/2020. Módszertani levél, forrás:
https://miszk.hu/files/modszertani_levelek/MISZK_Modszertani_level_5_2020.pdf
- Bordás Sándor (2019): *Az agresszív kód*. Budapest: Akadémiai Kiadó.
Forrás: https://mersz.hu/dokumentum/m585azak_65/#m585azak_63_p1 (2024. 09. 26.)
- Parti Katalin – Szabó Judit- Virág György: A szexuális erőszak jellemzői egy aktakutatás tükrében, 2017. április 30.
forrás:
https://www.okri.hu/images/stories/konyvajanlo/2017/pk_szexualis_eroszak_2017_web.pdf,
- Elek Balázs: A büntetőügyekben eljáró szakértők felelősségének rendszere, 2022. november 4.,
forrás: <https://ujbtk.hu/elek-balazs-a-buntetougyekben-eljaro-szakertok-felelossegenek-rendszere/>
- Ibolya Tibor: Egy erőszakos közöszlész nyomozása és annak tanulságai.
Forrás: <http://ibolyatibor.atw.hu/Sajat/4.pdf>
- Csemáné Várad Erika–Görgényi Ilona–Gula József–Horváth Tibor–Jacsó Judit–Lévay Miklós–Sántha Ferenc (2017): Magyar büntetőjog - általános rész., Budapest: Wolters Kluwer Kft.
- Vitkovics- Rédei Adrienn: A 12 éven aluliak sérelmére elkövetett szexuális erőszak vizsgálatának főbb pontjai
Forrás: https://www.mabie.hu/attachments/article/1726/A_12_even_aluliak_serelmere_elkovetett_szexualis_eroszak_vizsgalatanak_fobb_pontjai.pdf
- Dr. Répássy Árpádné dr. Németh Laura: Erőszak a családban, 2020. február 13.
Forrás: <https://ujbtk.hu/dr-repassy-arpadne-dr-nemeth-laura-eroszak-a-csaladban/>
- Domokos Andrea- Harangozó Attila: Büntetőjog II. Különs rész, Patrocinium, Budapest, 2019
- Domokos Andrea: A családon belüli erőszak büntetőjogi és társadalmi megítélése. Budapest, KRE- ÁJK, 2017
- Dr. Csapucha Bernadett: A „világháló árnyoldala”, avagy a gyermekpornográfia térnyerése az interneten, Ügyészek lapja, 2019. február

- Dr. F. Lassú Zsuzsa: A szexuális fejlődés és nevelés gyermek- és serdülőkorban, 5.2. lecke – A gyermekkori szexuális abúzus jelei és hatásai, 2020/21/1.
- Dr. Kónya István: Magyar Büntetőjog I-III. - új Btk. - Kommentár a gyakorlat számára, lezárva: 2020. november 15.
- Faix Nikolett: A gyermeki jogok kialakulása a nemzetközi jogban és az igazságszolgáltatásra gyakorolt hatásuk., Budapest, Eljárásjogi Szemle, 2016. évfolyam, 2016/4.
- Farkas Johanna: Gyermek sérelmére elkövetett családon belüli erőszak, PhD értekezés, Miskolci Egyetem Állam- és Jogtudományi Kar Deák Ferenc Állam- és Jogtudományi Doktori Iskola, Miskolc, 2013.
- Gyaraki, Réka. "A tiltott pornográf felvétellel visszaélés bűncselekménye." (2012)
- Gyurkó Szilvia: "5.2. Gyermekbántalmazás, veszélyeztetett gyermekek." (2009)
- Herczog Mária (szerk.): Kézikönyv a gyermekjogi egyezmény alkalmazásához. Innova Print Kft. – Unicef – Család, Gyermek, Ifjúság Egyesület 2007.
- Köllő Dávid: A gyermekek szexuális kizsákmányolása a kibertér felhasználásával, 59. oldal, Belügyi Szemle, 2020/2.
- Mezei Kitti: Az informatikai bűnözés elleni nemzetközi fellépés- különös tekintettel az Európai Unió és az Egyesült Államok szabályozására, JURA 2018/1.
- NSPCC: A quantitative and qualitative examination of the impact of online pornography on the values, attitudes, beliefs and behaviours of children and young people, May 2017
- Rachel O'Connell: A typology of child cyberexploitation and online grooming practices, 2003.
- Riskó- Tóth Mária: A pedofiliáról Belügyi Szemle, 2017/2.

Nemzetközi jogforrások:

- 182. számú ILO- egyezmény 2001. évi XXVII. Törvény a gyermekmunka legrosszabb formáinak betiltásáról és felszámolására irányuló azonnali lépésekről
https://jogkodex.hu/jsz/182_szamu_ilo_egyezmény_2001_27_torveny_5887037
- ENSZ Egyezmény a gyermek jogairól
<https://unicef.hu/wp-content/uploads/2014/10/ENSZ-egyezmény-a-gyermekek-jogairól.pdf>
- International Labour Organization: History of the ILO
<https://www.ilo.org/global/about-the-ilo/history/lang--en/index.htm>

- Emberi Jogok Egyetemes Nyilatkozata, 1948. december 10.
https://www.ohchr.org/sites/default/files/UDHR/Documents/UDHR_Translations/hng.pdf
- Az Egyesült Nemzetek Közgyűlése XXI. ülészakán, 1966. december hó 16. napján elfogadott Gazdasági, Szociális és Kulturális Jogok Nemzetközi Egyezségokmánya kihirdetéséről szóló 1976. évi 9. törvényerejű rendelet.
<https://net.jogtar.hu/jogszabaly?docid=97600009.tvr>
- Emberi Jogok Európai Egyezménye
https://www.echr.coe.int/documents/d/echr/convention_hun
- Európa Tanács Miniszteri Bizottsága R (85) 4. számú Ajánlás a családon belüli erőszakról
<https://kuria-birosag.hu/hu/etmb/r-85-4-csaladon-beluli-eroszakrol>
- Európa Tanácsnak a számítástechnikai bűnözésről szóló egyezménye, kihirdetve 2004. LXXIX. Törvénnyel
<https://net.jogtar.hu/jogszabaly?docid=a0400079.tv>
- Európa Tanácsnak a gyermekek szexuális kizsákmányolás és szexuális zaklatás elleni védelméről szóló Egyezménye (továbbiakban: Lanzarote-i Egyezmény), kihirdeti a 2015. évi XCII. Törvény
https://jogkodex.hu/jsz/lanzarote_egyezmeny_2015_92_torveny_2557584
- Európai Parlament és a Tanács 2011/93/EU irányelve a gyermekek szexuális bántalmazása, szexuális kizsákmányolása és a gyermekpornográfia elleni küzdelemről, valamint a 2004/68/IB tanácsi kerethatározat felváltásáról (továbbiakban: 2011/93/EU irányelv
<https://eur-lex.europa.eu/legal-content/HU/TXT/PDF/?uri=CELEX:32011L0093>
- Európai Bizottság: a biztonsági unió előmozdítása: a gyermekek szexuális bántalmazása, a kábítószeres és az illegális tűzfegyverek elleni küzdelmekre irányuló kezdeményezés, Sajtóközlemény
https://ec.europa.eu/commission/presscorner/detail/hu/ip_20_1380
- Európai Bizottság a gyermekek szexuális bántalmazása elleni hatékonyabb küzdelmet célzó uniós stratégia, 2020
<https://data.consilium.europa.eu/doc/document/ST-9977-2020-INIT/hu/pdf>

Internetes hivatkozások:

- Council of Europe: Kiko and the Hand
<https://www.coe.int/en/web/children/kiko-and-the-hand>
- Kiko and the Manymes
<https://www.coe.int/en/web/children/kiko-and-the-manymes>
letöltve: 2023, 09. 05.

- Unicef: Gyermekjogok
<https://unicef.hu/gyermekjogok>
letöltve: 2023. 09. 05.
- Weinecker Andrea: Családi minták és szokások
<https://kapcsolattartosan.hu/parkapcsolat/parkapcsolatban-eloknek/hazassag/csaladi-minta/>
- Takács Dalma: Onlyfans: akár havi másfél milliót is meg lehet vele keresni, csak kérdés, hogy kinek éri meg
<https://forbes.hu/uzlet/onlyfans-szex-porno-kozossegi-media/>
- Kék Vonal: A serdülők internetes közösségeiről és kapcsolatairól, 2019
https://kek-vonal.hu/wp-content/uploads/2020/08/serdulok_az_interneten_kezikonyv.pdf
- NMHH: Miért kockázatos a szexing?
https://nmhh.hu/cikk/191036/Miert_kockazatos_a_szexing
- Dr. Müller Csaba: Sexting, Poén vagy bűncselekmény?
<https://mullerugyved.hu/sexting/>
- Jeong Hwan- bong: 한미 등 32 개국 공조로 아동음란물 이용자 310 명 불잡아
https://www.hani.co.kr/arti/society/society_general/913490.html
- Fővárosi Törvényszék, Ítélet gyermekpornográfia miatt indult eljárásban, Sajtóközlemény,
https://fovarositorvenyszek.birosag.hu/sites/default/files/field_attachment/200703_itel_et_gyermekpornografia_buntette_miatt.pdf
- Janecskó Kata: A biztonságérzetünket zúzta szét a Kaleta-ügy
https://index.hu/belfold/2020/07/10/kaleta_gabor_gyermekporno_szabalyozas_itelkez_esi_gyakorlat_gyurko_szilvia_interju/
- Bódi Dániel: Akcióban a Rendőrség: házkutatás és kihallgatás iRon Channel pedofil ügyében
<https://leet.hu/2021/11/19/akcioban-a-rendorseg-hazkutatas-es-kihallgatas-iron-channel-pedofil-ugyeben/>
- Dr. Bátki Pál: Pedofília és büntetőjog
<https://batki.info/pedofilia-es-buntetojog/>
- ShareWithCare": Telekom raises awareness for responsible use of children's photos on the Internet
<https://www.telekom.com/en/company/details/share-with-care-telekom-raises-awareness-1041810>
- Unicef: Cyberbullying vagy internetes zaklatás
<https://unicef.hu/cyberbullying>

- NSPCC: Online pornography: Young people's experiences of seeing online porn and get impact it has on them
<https://assets.childrenscommissioner.gov.uk/wpuploads/2017/06/MDX-NSPCC-OCC-Online-Pornography-CYP-Version-16.5.17.pdf>
- NANE: Szexting
<https://nane.hu/onlineeroszak/szexting/>
- FBI: Malicious actors manipulating photos and videos to create explicit content and sextortion schemes
<https://www.ic3.gov/Media/Y2023/PSA230605>
- Szládovics Fanni Vanessza: Az internetes zaklatás térhódítása, Amanda Todd története
<https://mediaiuris.hu/az-internetes-zaklatas-terhoditasa-amanda-todd-tortenete/>
- Boros Juli: Kamaszoktól csaltatott ki meztelen képeket a népszerű magyar youtuber
<https://444.hu/2018/11/12/kamaszoktol-csalthatott-ki-meztelen-kepeket-a-nepszeru-magyar-youtuber>
- Magyarország Ügyészsége: Gyerekekkel akart szexuális kapcsolatot létesíteni – a Pest Vármegyei Főügyészség sajtóközleménye, <https://ugyeszseg.hu/gyerekekkel-akart-szexualis-kapcsolatot-letesiteni-a-pest-varmegyei-fougyeszseg-sajtokozlemenye/>
- Alapvető Jogok Biztosának Hivatala: Az Alapvető Jogok Biztosának üzenete a gyermekek szexuális kizsákmányolása és szexuális zaklatása elleni védelem második európai napja alkalmából, <https://www.ajbh.hu/-/az-alapveto-jogok-biztosanak-uzenete-a-gyermekek-szexualis-kizsakmanyolasa-es-szexualis-zaklatasa-elleni-vedelem-masodik-europai-napja-alkalmabol>